

ISSN 2657-3326

MONITOR ASEAN

LIPIEC-SIERPIEŃ 2019

„Monitor ASEAN” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w państwach Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie. Monitor opracował Mateusz Chatys – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR ASEAN

LIPIEC-SIERPIEŃ 2019

I. STOSUNKI CHINY-ASEAN

1 lipca: Stany Zjednoczone wyraziły zaniepokojenie odrzuceniem przez Kambodżę propozycji renowacji bazy marynarki wojennej. Joseph Felter pełniący funkcję wice asystenta Sekretarza Obrony na Azję Południowo-Wschodnią wysłał list do ministra obrony Kambodży – generała Tea Banha, z prośbą o wyjaśnienie okoliczności odmowy przyjęcia amerykańskiego wsparcia finansowego na renowację bazy marynarki wojennej Ream w prowincji Sihanoukville, nad Zatoką Tajlandzką. Stany Zjednoczone obawiają się, że w kambodżańskiej bazie zaczną stacjonować chińskie jednostki, co zwiększyłoby oddziaływanie chińskiej floty na Morzu Południowochińskim. Rzecznik ministerstwa obrony Kambodży poinformował, że amerykańskie środki finansowe mają zostać przeznaczone na inny cel niż renowacja bazy w Ream. Dodał również, iż konstytucja zabrania obecności obcych wojsk na terytorium Kambodży, dlatego obawy Stanów Zjednoczonych są bezpodstawne. Z kolei chińska ambasada w Phnom Penh nie odniosła się w żaden sposób do domniemanej obecności chińskich wojsk na terytorium Kambodży. W ubiegłym roku premier Hun Sen zdementował podobne plotki o tym, że Pekin dąży do utworzenia chińskiej bazy marynarki wojennej w prowincji Koh Kong - na północny zachód od Sihanoukville.

1 lipca: Chiny i Singapur wspólnie zrealizują projekty na łączną kwotę 26 mld USD. Han Baochang pełniący funkcję dyrektora programu China-Singapore (Chongqing) Demonstration Initiative on Strategic Connectivity poinformował, że współpraca między stronami opierająca się do tej pory głównie na takich sektorach jak finanse, usługi, logistyka, lotnictwo i technologie informacyjnej, poszerzyła się o kolejne dziedziny: edukacja, ochrona zdrowia oraz turystyka. W ramach programu uruchomiono między innymi 104 projekty finansowania transgranicznego o wartości ponad 10 mld USD, obejmujące swoim zasięgiem sześć chińskich prowincji, wśród których znalazły się między innymi Syczuan, Qinghai i Yunnan. Jest to już trzecia forma współpracy między państwami po parku przemysłowym w Suzhou, utworzonym w 1994 roku, a także Tianjin Eco-city, zainaugurowanym w 2008 roku.

USA I ASEAN WEZMĄ UDZIAŁ WE WSPÓLNYCH MANEWRACH MORSKICH

Na początku września marynarka wojenne USA i państw ASEAN rozpoczną manewry w Zatoce Tajlandzkiej i potwierdzą najprawdopodobniej pięć dni. Warto zaznaczyć, że państwa należące do ASEAN wzięły udział w podobnych ćwiczeniach po raz pierwszy z Chinami w październiku ubiegłego roku u wybrzeży prowincji Guangdong.

4 lipca: w Laosie odbyło się spotkanie z przedstawicielami Chin w sprawie wzmocnienia współpracy i wymiany doświadczeń z zakresu budowy infrastruktury. Ministerstwo robót publicznych i transportu Laosu wspólnie z Guangxi Liugong Machinery Co., Ltd i VK Group zorganizowali spotkanie w Wientian poświęcone rozwojowi nowych technik budowlanych, zaawansowanych technologii i materiałów, które są wykorzystywane przy budowie skomplikowanych projektów infrastruktury drogowej i mostów. Spotkanie było jednym z elementów realizacji inicjatywy Pasa i Szlaku, w ramach której w Laosie prowadzone są liczne projekty rozwoju infrastruktury przy współpracy z chińskimi firmami. Podczas tego wydarzenia przedstawiciele Laosu mieli również okazję do zgłoszenia problemów i wyzwań przed jakimi stoją. Pracownicy departamentu dróg i mostów funkcjonującego w ramach ministerstwa robót publicznych i transportu Laosu zwrócili uwagę na niewystarczającą ilość funduszy. Według wyliczeń departamentu na skuteczną renowację infrastruktury potrzebne jest 168 mln USD rocznie, natomiast do dyspozycji resortu jest jedynie 72 mln USD.

8 lipca: w Birmie odbyła się druga edycja seminarium poświęconego współpracy z Chinami. Placówki badawcze z Birmy oraz Uniwersytet z Yunnanu zorganizowały seminarium w Rangun poświęcone zrównoważonemu rozwojowi i współpracy między stronami w ramach korytarza gospodarczego Chiny-Birma. Naukowcy z obu państw poruszyli takie tematy jak rozwój gospodarczy i alternatywnych źródeł energii, a także zarządzanie kryzysowe. Od czasu ogłoszenia inicjatywy w listopadzie 2017 roku handel dwustronny między państwami wyraźnie wzrósł. Według oficjalnych danych do czerwca bieżącego roku wymiana handlowa między stronami osiągnęła poziom 4,3 mld USD.

9 lipca: Kambodża rozpoczyna test sieci 5G z Huawei. Kambodżański oddział firmy telekomunikacyjnej Smart Axiata, będący częścią malezyjskiej Axiata Group Behard poinformował o rozpoczęciu prac z chińską firmą Huawei nad budową sieci 5G w kraju. Współpraca została rozpoczęta na podstawie protokołu ustaleń, który został podpisany między stronami w kwietniu bieżącego roku. Dyrektor wykonawczy - Thomas Hundt, poinformował, że budowa sieci rozpocznie się w największych kompleksach miejskich, a jej zasięg będzie stopniowo poszerzany na inne obszary. Dodał również, iż ma nadzieję, że infrastruktura sieci 5G zostanie udostępniona do komercyjnego użytku jeszcze w 2019 roku, ale nie wykluczył wystąpienia trudności, które mogą wpłynąć na opóźnienie całego procesu. Szef ds. technologicznych w Huawei - Aaron Wang, poinformował, że chińska firma podpisała już 50 kontraktów komercyjnych na budowę sieci 5G.

9 lipca: chiński wiceprezydent spotkał się z malezyjską wicepremier. Wang Qishan spotkał się z Wan Azizah Wan Ismail w Pekinie, gdzie rozmawiali o sposobach wzmocnienia dwustronnych stosunków między państwami, które będzie zwińczeniem 45. rocznicy nawiązania stosunków, przypadającej na 2019 rok. Przedstawicielka Malezji zadeklarowała chęć aktywnego uczestnictwa w inicjatywie Pasa i Szlaku, a także zapowiedziała zwiększenia wymiany między-ludzkiej na najwyższych stanowiskach państwowych w celu lepszej komunikacji.

10 lipca: joint venture Chiny-Brunei zapewni szkolenia i zatrudnienie dla obywateli Brunei.

Prezes joint venture Hengyi Industries Sdn Bhd - Li Peng, poinformował, że w planach jest zapewnienie ponad 1000 nowych miejsc pracy dla mieszkańców Brunei, razem ze szkoleniem w nowym zakładzie petrochemicznym Pulau Muara Besar. Obecnie spółka zapewnia uzdolnionym studentom programy stypendialne w Chinach na Uniwersytecie w Zhejiangu. Właśnie zakończyła się piąta edycja programu, w której wzięło udział 11 studentów z Uniwersytetu Brunei Darussalam. Na chwilę obecną zakład Pulau Muara Besar jest w pierwszej fazie budowy i zatrudnia 300 osób, a swoją działalność rozpocznie pod koniec bieżącego roku. Wtedy roczne zyski są szacowane na 7-10 mld USD, natomiast po ukończeniu drugiej fazy mają one wzrosnąć do co najmniej 14 mld USD. Hengyi Industries to wspólne przedsięwzięcie chińskiej grupy Zhejiang Hengyi i Damai Holdings, oraz spółki zależnej w ramach strategicznego funduszu rozwoju kapitału rządu Brunei, posiadających odpowiednio 70% i 30% udziałów w rafinerii.

12 lipca: prezydent Chin spotkał się z Przewodniczącą Zgromadzenia Narodowego Wietnamu.

Xi Jinping spotkał się w Pekinie z Nguyen Thi Kim Ngan, gdzie podkreślił, że relacje między państwami sukcesywnie polepszają się w ciągu 70 lat utrzymywania stosunków dyplomatycznych. Politycy zwrócili uwagę na potrzebę częstych spotkań przedstawicieli obu państw na najwyższych stanowiskach, dla efektywniejszej wymiany doświadczeń i rozwijania współpracy. Z Przewodniczącą Zgromadzenia Narodowego Wietnamu spotkał się również Przewodniczącą Stałego Komitetu OZPL – Li Zhanshu.

12 lipca: indonezyjskie przedsiębiorstwa wzywają rząd do podniesienia taryf celnych na chińską stal.

Indonezyjskie Stowarzyszenie Żelaza i Stali wezwało rząd w Dżakarcie do podniesienia ceł na chińską stal w odpowiedzi na problemu państwowych zakładów. Państwowa spółka Krakatau Steel poinformowała o redukcji zatrudnienia o 30% do 2020 roku w zakładzie położonym na zachodnim wybrzeżu Jawy, w którym pracuje ponad 6 tys. ludzi. Oprócz tego zostaną sprzedane aktywa niepowiązane z główną linią produkcyjną w celu poprawienia kondycji finansowej firmy. Indonezyjski przemysł produkuje 17 mln ton stali rocznie z czego 57% zostało wchłonięte przez rynek krajowy. Połowa z krajowego zapotrzebowania wynoszącego 20,3 mln ton stali w skali roku pochodzi z importu, a głównym źródłem są Chiny. Indonezja nałożyła cła antydumpingowe na kilka rodzajów stali z Chin i innych krajów, ale stowarzyszenie oskarżyło zagranicznych producentów o zmianę specyfikacji produktów, aby ich uniknąć. Spółka Krakatau Steel przynosi straty od 2012 roku z czego tylko w pierwszym kwartale bieżącego roku wyniosły one 62,3 mln USD. Dla porównania w tym samym okresie w roku ubiegłym straty oscylowały na poziomie 4,9 mln USD.

15 lipca: czwarta grupa kambodżańskich studentów weźmie udział w szkoleniu sponzorowanym przez Huawei.

Li An pełniący funkcję doradcy ds. gospodarczych i handlowych w chińskiej ambasadzie w Kambodży poinformował, że w ramach programu „Seeds for the Future” kolejna grupa kambodżańskich studentów uda się do Chin na 12-dniowy kurs z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych, finansowanych przez firmę Huawei. Sekretarz stanu kambodżańskiego ministerstwa edukacji, młodzieży i sportu wyraził wdzięczność za wkład chińskiej firmy telekomunikacyjnej w rozwój sektora ICT w Kambodży. Program „Seeds for the Future”

został zainaugurowany w 2008, a od grudnia 2018 roku wzięło w nim udział 4725 studentów ze 125 państw. Kambodża jest objęta programem od 2016 roku i łącznie 30 studentów z tego państwa miało okazję wziąć udział w szkoleniach zapewnionych przez Huawei.

15 lipca: Malesja przejęła 240 mln USD od chińskiej firmy zaangażowanej w budowę rurociągów. Premier Mahathir Mohamad ogłosił, że odzyskano 243,49 mln USD od państwowej firmy China Petroleum Pipeline Engineering Ltd (CPP), która była zaangażowana w budowę dwóch rurociągów w Malesji o wartości 2,3 mld USD. Projekty zostały wstrzymane po objęciu władzy przez Mohamada, a pieniądze zostały zwrócone, ponieważ poprzedni rząd zapłacił CPP 80% kwoty projektu, mimo tego, że zostało wykonane tylko 13% prac.

16 lipca: Kambodża chce przyciągnąć chińskich inwestorów nowym mobilnym systemem handlowym. Kim Sophanita, pełniący funkcję dyrektora działu operacji rynkowych kambodżańskiej giełdy papierów wartościowych (The Cambodia Securities Exchange) poinformował o uruchomieniu chińskiej wersji mobilnego systemu handlowego, którego zadaniem będzie przyciągnięcie większej liczby inwestorów z Państwa Środka. Jest to odpowiedź na sugestie chińskich inwestorów, którzy byli zainteresowani obrotem akcjami na kambodżańskiej giełdzie, ale nie mogli w pełni korzystać z systemu, ponieważ był dostępny w języku angielskim. Giełda w Kambodży jest jedną z najmniejszych na świecie. Dysponuje obecnie pięcioma spółkami giełdowymi i dwoma emitentami obligacji korporacyjnych.

16 lipca: Huawei wygrał w Indonezji nagrodę w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT). Indonezyjska placówka chińskiej firmy Huawei została ogłoszona przez spółkę Selular Media Group zwycięzcą konkursu „Best 5G Innovative Technology”. Nagroda jest wyrazem uznania dla trwałych inwestycji Huawei w badania i rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych przyczyniających się do cyfryzacji w Indonezji. Ponadto model telefonu komórkowego - Huawei P30 Pro, dostał nagrodę za najlepszy aparat w telefonie.

16 lipca: kolejna edycja forum funduszy przemysłowych Chiny-Malesja odbyła się na południu Chin. Blisko 200 przedstawicieli rządowych, pracowników banków i innych organizacji przemysłowych przyjechało do Qinzhou na trzecią edycję forum poświęconego funduszom przemysłowym, a także procedurom towarzyszącym realizacji projektów w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku. Przedstawiciele obu państw wzięli również udział w dyskusji poświęconej sposobom finansowania i dalszego planu rozwoju parku przemysłowego Qinzhou. Yu Changtao z oddziału banku Industrial and Commercial Bank of China w Guangxi poinformował, że fundusz budowlany parku zostanie zasilony kwotą 116,28 mln USD.

17 lipca: chiński statek badawczy na Morzu Południowochińskim doprowadził do napięć z Wietnamem. Statek Haiyang Dizhi 8 obsługiwany przez państwową organizację badawczą - China Geological Survey, przeprowadził 12-dniowe badania w pobliżu spornych wysp w archipelagu Spratly, znajdujących się w wyłącznej strefie ekonomicznej Wietnamu. Załoga chińskiej jednostki prowadziła badania na obszarze, gdzie Wietnam przekazał licencję hiszpańskiej firmie Repsol na wydobycie surowców energetycznych. Została ona jednak zmuszona pod wpływem

chińskich nacisków do zaprzestania swojej działalności w 2017 i 2018 roku. W trakcie wykonywania badań statkowi Haiyang Dizhi 8 towarzyszyły trzy statki chińskiej straży przybrzeżnej, a cały proces był nadzorowany przez dziewięć wietnamskich jednostek. Ponadto kilka dni wcześniej doszło do innego incydentu, podczas którego chińska jednostka straży przybrzeżnej Haiying 35111 wykonywała niebezpieczne manewry w pobliżu wietnamskich statków obsługujących japońską platformę wiertniczą Hakuryu-5, dzierżawioną przez rosyjską państwową firmę naftową Rosneft. Ostatnie wydarzenia przyczyniły się do wydania oświadczenia przez wietnamskie ministerstwo spraw zagranicznych, w którym stwierdzono, że wszystkie działania podejmowane przez obce państwa na wodach wietnamskich, bez uprzedniej zgody rządu w Hanoi, stanowią naruszenie prawa międzynarodowego. W swojej odpowiedzi rzecznik chińskiego ministerstwa spraw zagranicznych - Geng Shuang, stwierdził, iż ma nadzieję, że strona wietnamska będzie respektować suwerenność, prawa i jurysdykcję Chin nad odpowiednimi wodami i nie podejmie żadnych działań, które mogłyby się przyczynić do skomplikowania sytuacji na Morzu Południowochińskim.

21 lipca: laotańska delegacja przeprowadziła inspekcję na budowie linii kolejowej Chiny-Laos. Premier Thongloun Sisoulith stanął na czele delegacji, która wzięła udział w inspekcji budowy odcinka kolei Chiny-Laos w prowincji Luang Prabang. Linia o długości 414 km w 60% składa się z mostów i tuneli, co świadczy o dużym zaawansowaniu technologicznym całego projektu. Po zakończeniu prac pociągi będą się poruszały z prędkością 160 km/h, co wpłynie pozytywnie nie tylko na rozwój turystyki, ale poprawi zdolności logistyczne i przyczyni się do lepszej współpracy gospodarczej między Chinami i Laosem.

22 lipca: na corocznym przemówieniu w Kongresie prezydent Filipin uzasadnił swoją politykę wobec Chin. Rodrigo Duterte odniósł się w swoim wystąpieniu w Kongresie do licznych protestów obywateli dotyczących jego polityki względem Chin, ze szczególnym uwzględnieniem Morza Południowochińskiego, na którym w czerwcu doszło do zatopienia filipińskiego kutra rybackiego przez chiński statek. Duterte argumentował swoją wyważoną politykę wobec Pekinu tym, że Chiny dysponują miażdżącą przewagą militarną. Dodał również, iż zaraz po objęciu prezydentury na pierwszym spotkaniu z prezydentem Xi Jinpingiem poruszył temat terytoriów spornych na Morzu Południowochińskim. Uzyskał wtedy zapewnienie, że zostanie wypracowane porozumienie zadowalające wszystkie strony, ale podkreślił, żeby nie wywierać presji na Pekinie, ponieważ może to się skończyć przykrymi konsekwencjami dla Filipin. Winą za obecną sytuację obarczył również swojego poprzednika - Benigno S. Aquino III, który dopuścił w 2012 roku do przejęcia Rify Scarborough przez Chiny, po tym jak wycofał filipińską straż przybrzeżną z tego obszaru. W konsekwencji Chiny uzyskały możliwość budowy sztucznych wysp, na których zainstalowały pociski, będące w stanie uderzyć w stolicę kraju w ciągu kilku minut. Prezydent zwrócił się też bezpośrednio do nacjonalistów oczekujących bardziej zdecydowanych działań wobec Chin. Zapewnił ich, że może wysłać filipińskie wojsko na sporne terytoria, ale skończy się to ofiarami śmiertelnymi.

22 lipca: w chińskiej ambasadzie w Brunei zorganizowano spotkanie z okazji 92. rocznicy założenia Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej. W obchodach rocznicy wzięło udział ponad 300 osób z ministerstwa obrony Chin i Brunei. Wu Geng, pełniący funkcję attaché wojskowego ambasady Chińskiej Republiki Ludowej w Brunei podkreślił podczas swojego przemówienia, iż liczba spotkań na wysokim szczeblu, wzajemnych wizyt okrętów wojennych, wspólnych ćwiczeń i szkoleń personelu między państwami wyraźnie wzrosła na przestrzeni ostatnich lat. O wzmocnieniu relacji między stronami świadczy chociażby pierwsza wizyta prezydenta Xi Jinpinga w Brunei w listopadzie ubiegłego roku, dzięki czemu stosunki dwustronne zostały przekształcone w strategiczne partnerstwo kooperacyjne.

23 lipca: 84. edycja wspólnego patrolu na rzece Mekong rozpoczęła się w prowincji Yunnan. W porcie Guanlei położonym w południowo-zachodnich Chinach rozpoczęła się kolejna edycja wspólnego patrolu na rzece Mekong, w którym biorą udział przedstawiciele Chin, Laosu, Birmy i Tajlandii. W patrolu weźmie udział siedem łodzi, które będą przeprowadzały kontrole statków i towarów na odcinku 512 km w celu zwalczania przestępczości narkotykowej. Patrole są konsekwentnie realizowane od 2011 roku, aby zwalczać zorganizowane grupy przestępcze operujące w ramach tzw. „złotego trójkąta”, państw słynących z produkcji narkotyków, zwłaszcza opium.

23 lipca: w Indonezji odbyła się konferencja na wysokim szczeblu Chiny-ASEAN poświęcona współpracy medialnej. Konferencja zorganizowana przez chiński odpowiednik Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji (National Radio and Television Administration, NRTA), państwową agencję, której głównym zadaniem jest administrowanie i nadzorowanie przedsiębiorstw w przemyśle telewizyjnym i radiowym w kraju, a także przez chińską misję przy ASEAN. Wicedyrektor NRTA - Fan Weiping, podczas ceremonii otwarcia zwrócił uwagę na kluczową rolę konferencji w rozwijaniu współpracy między Chinami i ASEAN w zakresie mediów. Uczestnicy konferencji pracowali między innymi nad pięcioletnim planem z zakresu współpracy w dziedzinie komunikacji audiowizualnej (2020–2024) Chiny-ASEAN, a także nad postanowieniami wspólnego oświadczenia w sprawie pogłębienia wymiany i współpracy medialnej Chiny-ASEAN.

24 lipca: Chiny i Birma zacieśniają współpracę z zakresu kontroli imigracyjnej. Radca Stanu i minister bezpieczeństwa publicznego - Zhao Kezhi, podczas rozmowy przeprowadzonej w Pekinie z ministrem pracy, imigracji i ludności - U Thein Swe, stwierdził, iż Chiny są skłonne zacieśnić współpracę z Birmą w kwestiach granicznych i kontroli imigracyjnej. Politycy poruszyli również temat wspólnych działań mających na celu zwalczanie przestępczości, głównie, jeżeli chodzi o handel narkotykami, oszustwa telekomunikacyjne i internetowe, aby skutecznie utrzymać bezpieczeństwo i stabilność obszarów przygranicznych.

24 lipca: Huawei podpisał porozumienie w sprawie współpracy z filipińską politechniką. Chiński gigant technologiczny Huawei podpisał protokół ustaleń z publiczną Politechniką Filipińską (Polytechnic University of the Philippines), który zakłada pomoc zdolnym uczniom w rozwijaniu umiejętności z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych. W tym celu Huawei

przekazuje uczelni zaawansowany sprzęt na wyposażenie laboratoriów, zapewni programy stypendialne w firmie, a także zapewni dostęp do własnych jednostek badawczych najlepszym studentom. Na politechnice będą również prowadzone wspólne badania poświęcone poprawie jakości połączeń internetowych. W ceremonii podpisania porozumienia wziął udział rektor uczelni - Emanuel de Guzman, który wyraził swoją wdzięczność, mówiąc, że partnerstwo zdecydowanie zapewni studentom i wykładowcom szansę na rozwinięcie swoich umiejętności w dziedzinie nowoczesnych technologii.

25 lipca: w Indonezji odbyło się forum poświęcone internacjonalizacji chińskiej waluty.

Indonezyjska filia Bank of China wspólnie z think-tankiem Foreign Policy Community of Indonesia zorganizowały forum poświęcone internacjonalizacji yuana pod hasłem "Understanding the Growing Role of Chinese Renminbi in International Business". Doradca ds. gospodarki i handlu w chińskiej ambasadzie w Indonezji – Wang Liping, podkreślił wzrost wymiany handlowej między państwami na przestrzeni ostatnich lat. Zauważył również, że większa internacjonalizacja chińskiej waluty i rozliczanie umów handlowych w yuanach może przyczynić się do jeszcze lepszej współpracy między stronami. Dyrektor indonezyjskiego oddziału Bank of China przedstawił statystyki, z których wynika, iż w ubiegłym roku rozliczenia umów w chińskiej walucie osiągnęły wartość 310 mld yuanów (około 46,5 mld USD). Podczas forum urzędnicy rządowi, ekonomiści, eksperci i przedsiębiorcy z Chin oraz Indonezji podzielili się swoimi spostrzeżeniami na temat rozwoju transakcji w yuanach, a także przyszłości tego rodzaju rozliczeń w kontekście mechanizmów rozliczeniowych obowiązujących w Indonezji.

26 lipca: chińska i wietnamska straż przybrzeżna zgodziły się na kontynuowanie współpracy.

W Hangzhou odbyło się spotkanie przedstawicieli straży przybrzeżnej obu państw, na którym doszło do porozumienia w sprawie kontynuacji współpracy z zakresu nadzoru rybołówstwa, usprawnienia komunikacji i zwalczania przestępczości na morzu. Obie strony uzgodniły także warunki wzmocnienia współpracy dotyczącej egzekwowania prawa morskiego i bezpieczeństwa w regionie.

26 lipca: Chiny i Filipiny przeprowadziły 22. konsultacje dyplomatyczne.

Pierwszy raz od ustanowienia kompleksowej współpracy strategicznej w ubiegłym roku po wizycie prezydenta Xi Jinpinga, przedstawiciele Chin i Filipin wzięli udział w kolejnej edycji konsultacji dyplomatycznych. Rzecznik chińskiego ministerstwa spraw zagranicznych - Hua Chunying, poinformował o przebiegu rozmów i głównych uzgodnieniach. Obie strony zgodziły się na kontynuację przyjaznych relacji, których wyraźna poprawa nastąpiła w 2016 roku. Zadeklarowały także przestrzegać kierunku zmierzającego do utrzymania pokoju i stabilności na Morzu Południowochińskim. Przedstawiciele zgodzili się, iż obecna sytuacja na Morzu Południowochińskim jest stabilna dzięki wspólnym wysiłkom rządów Chin, Filipin, a także innych krajów regionu. Podczas konsultacji podjęto również decyzję o jak najszybszym zorganizowaniu piątego spotkania w ramach mechanizmu bilateralnych konsultacji dotyczących Morza Południowochińskiego w celu promocji konsultacji poświęconych Kodeksowi Postępowania.

26 lipca: Wietnam nie przerwie wydobycia surowców naturalnych na Morzu Południowochińskim w obliczu ostatnich napięć z Chinami. Zgodnie z doniesieniami wietnamskich mediów japońska platforma wiertnicza Hakuryu-5 należąca do firmy Japan Drilling Company (joint venture z rosyjskim Rosnieftem) będzie kontynuowała swoją pracę co najmniej do 15 września. Jest to odpowiedź na ostatnie wystąpienie chińskiego rzecznika chińskiego ministerstwa spraw zagranicznych - Hua Chunying, który zgłosił nadużycia Wietnamu na obszarze Morza Południowochińskiego, gdzie operuje platforma Hakuryu-5.

26 lipca: poziom zaufania Filipińczyków do Chin spadł. Z ostatnich badań przeprowadzonych przez Pulse Asia Research wynika, że poziom zaufania społecznego na Filipinach do Chin spadł o 13% w porównaniu do badań z grudnia 2018 roku. Spośród badanych respondentów aż 74% podchodzi nieufnie do polityki Pekinu, natomiast 39% deklaruje, iż działania Chin w ogóle nie zasługują na zaufanie. Pod koniec ubiegłego roku zaufanie deklarowało 39% Filipińczyków, natomiast w czerwcu bieżącego roku spadło do poziomu 26%. Badania były przeprowadzone w momencie, kiedy doszło do incydentu na Morzu Południowochińskim, w wyniku którego chiński statek zatopił filipiński kuter rybacki, a chińska załoga nie udzieliła pomocy poszkodowanym. Bardzo możliwe, że wydarzenie przyczyniło się do wyraźnego spadku zaufania. Z kolei największym zaufaniem wśród obywateli Filipin cieszą się Stany Zjednoczone (89%), Japonia (79%), Australia (76%), Kanada (71%), Malezja (63%), Indonezja (56%), Wielka Brytania (56%) i Wietnam (53%).

27 lipca: Chiny i Singapur przeprowadziły czwartą edycję ćwiczeń wojskowych. Singapurskie siły zbrojne i Chińska Armia Ludowo-Wyzwoleńcza wzięły udział w ćwiczeniach wojskowych w Jurong, których głównym celem była realizacja scenariuszy zakładających przeciwdziałanie aktywności terrorystycznej w obszarach miejskich. Wzięło w nich udział łącznie 240 żołnierzy, którzy w ramach prowadzonych operacji mogli wymienić się doświadczeniami i umiejętnościami. Dowódcy jednostek podkreślili, że tego rodzaju inicjatywy świadczą o sukcesie w budowie fundamentów dwustronnych stosunków obronnych, przyczyniających się do stabilizacji w regionie.

28 lipca: Wietnam zatrzymał 380 obywateli Chin podejrzanych o prowadzenie usług hazardu internetowego. W Wietnamie hazard jest w większości przypadków nielegalny, chociaż cudzoziemcy mogą uprawiać hazard w lokalnych kasynach. W ubiegłym roku rząd w Hanoi zapowiedział, że będzie stopniowo zezwalał części obywatelom na grę w wybranych kasynach, ale obecne regulacje pod tym względem są bardzo surowe. Między innymi dlatego wietnamska policja ściga osoby zaangażowane w prowadzenie nielegalnych portali internetowych umożliwiających różne formy hazardu. Policja z Hajfongu oddalonego o 100 km od Hanoi poinformowała o zatrzymaniu 380 obywateli Chin w wieku od 18 do 24 lat, którzy prowadzili jeden z największych portali hazardowych dostępnych w Wietnamie. Ministerstwo bezpieczeństwa publicznego poinformowało, że obroty generowane przez portal mogły sięgać 436,14 mln USD.

29 lipca: Wietnam poinformował Indie i inne kraje w regionie o ostatnich prowokacjach Chin na Morzu Południowochińskim. Władze Wietnamu skontaktowały się z Indiami, Stanami

Zjednoczonymi, Rosją i Australią w sprawie ostatnich prowokacji ze strony Chin na Morzu Południowochińskim w okolicach platformy wiertniczej Hakuryu-5 z wykorzystaniem statku badawczego Haiyang Dizhi 8 i 35 innych jednostek mu towarzyszących. Rzecznik wietnamskiego ministerstwa spraw zagranicznych cały czas zwraca uwagę, iż Wietnam ma prawo do wydobycia surowców naturalnych w obrębie swojej wyłącznej strefy ekonomicznej, natomiast Chiny nieustannie podważają to prawo.

29 lipca: Kambodża zwiększy zakup uzbrojenia od Chin. Premier Kambodży – Hun Sen, zapowiedział zakup dodatkowego uzbrojenia od Chin za kwotę 40 mln USD. Na modernizację sił zbrojnych Kambodża przekazała już Chinom 290 mln USD, dzięki czemu pierwsze dostawy tysięcy sztuk broni zostały już przekazane na wyposażenie żołnierzy. W obliczu nowych transakcji zbrojeniowych między tymi państwami, wątpliwości co do tajnego porozumienia w sprawie stacjonowania chińskich wojsk w bazie Ream na południu Kambodży nabierają nowego znaczenia. Mimo tego, że doniesienia o tajnym porozumieniu były wielokrotnie dementowane przez samego Hun Sena i członków jego rządu.

30 lipca: wietnamscy rybacy apelują do rządu o podjęcie bardziej zdecydowanych działań wobec Chin. Wietnamskie Stowarzyszenie Rybołówstwa wezwało władze do stanowczego protestu wobec działalności chińskich statków w obrębie wyłącznej strefy ekonomicznej państwa. Jest to bezpośrednia reakcja na działania statku badawczego Haiyang Dizhi 8, który w otoczeniu innych chińskich jednostek prowadzi badania dna morskiego w pobliżu wietnamskiego wybrzeża.

30 lipca: chiński minister spraw zagranicznych odbył w Tajlandii serię spotkań z przedstawicielami państw ASEAN przed kolejnym szczytem ministrów spraw zagranicznych ASEAN. Wang Yi, pełniący funkcje Radcy Stanu i ministra spraw zagranicznych spotkał się ze swoimi odpowiednikami z Filipin oraz Kambodży. Podczas rozmowy z Teodoro Locsinem zwrócono uwagę na polepszające się stosunki między państwami na przestrzeni kilku lat. Podkreślono również znaczenie potrzeby zwiększenia synergii między chińską inicjatywą Pasa i Szlaku a filipińskim programem rozbudowy infrastruktury ("Build, Build, Build"). Z kolei na spotkaniu z Prak Sokhonem politycy podkreślili wagę dobrych stosunków między Chinami i Kambodżą dla stabilności regionu. Odnieśli się także pośrednio do ostatnich doniesień o tajnym porozumieniu między państwami w sprawie stacjonowania chińskich żołnierzy na terytorium Kambodży. Stwierdzili, że niektóre media dążą do pogorszenia relacji na linii Pekin-Phnom Penh poprzez publikację fałszywych informacji, ale nie odnoszą one zamierzonego skutku w obliczu konfrontacji z faktami.

30 lipca: chiński ambasador na Filipinach zabrał głos w sprawie napięć związanych ze sporem na Morzu Południowochińskim. Na obchodach 92. rocznicy powstania Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej w Makati, chiński ambasador - Zhao Jianhua, zapewnił, że Chiny jako pierwsze nie użyją siły w przypadku sporu na Morzu Południowochińskim. Była to pewnego rodzaju odpowiedź na niedawną wypowiedź prezydenta Rodrigo Duterte, który tłumaczył, iż nie podejmie bardziej zdecydowanych działań względem chińskiej aktywności w wyłącznej strefie

ekonomicznej Filipin na Morzu Południowochińskim, ponieważ zakończy się to zbrojną odpowiedzią Pekinu, który dysponuje większym potencjałem militarnym. Ambasador zaapelował do Filipińczyków o cierpliwość i zaufanie do polityków obu stron, którzy pracują nad pokojowym rozwiązaniem sporu, mając na uwadze poszanowanie prawa międzynarodowego z konwencją ONZ o prawie morza na czele.

30 lipca: w Tajlandii rozpoczęło się 52. spotkanie ministrów spraw zagranicznych ASEAN.

W Bangkoku spotkali się szefowie resortów ds. zagranicznych państw Azji Południowo-Wschodniej, ale także 31 przedstawicieli innych państw i organizacji. Politycy wzięli udział między innymi w 20. spotkaniu ministrów spraw zagranicznych ASEAN+3, 9. szczycie ministrów spraw zagranicznych Azji Wschodniej, a także 26. Regionalnym Forum ASEAN. Na wszystkich tych spotkaniach były omawiane kluczowe kwestie dla Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej ze sporem na Morzu Południowochińskim na czele.

31 lipca: pierwsze czytanie szkicu Kodeksu Postępowania odbyło się wcześniej od pierwotnych założeń.

Minister spraw zagranicznych i jednocześnie Radca Stanu Chin – Wang Yi podczas szczytu w Tajlandii z przedstawicielami państw ASEAN docenił wysiłek wszystkich zaangażowanych w pracę nad szkicem Kodeksu Postępowania. Zwrócił uwagę, że rok temu doszło do pierwszego przełomu w sprawie ustaleń dotyczących spornych kwestii na Morzu Południowochińskim, podczas którego wezwano do przyspieszenia prac nad Kodeksem Postępowania w oparciu o Deklarację Postępowania z 2002 roku. Nikt się jednak nie spodziewał, że pierwsze czytanie gotowego szkicu Kodeksu odbędzie się przed wyznaczonym terminem. Wang Yi dodał jednak, że pełnego zakończenia prac nad Kodeksem Postępowania można się spodziewać dopiero za trzy lata, co jest podtrzymaniem stanowiska wygłoszonego przez premiera Li Keqiang z listopada 2018 roku.

31 lipca: chiński minister spraw zagranicznych potępił obce państwa za ingerencję w spór na Morzu Południowochińskim.

Wang Yi po ogłoszeniu sukcesu jakim było pierwsze czytanie wstępnej wersji Kodeksu Postępowania, potępił obce państwa, które próbują ingerować w spór na Morzu Południowochińskim, w który nie są bezpośrednio zaangażowani. Jego apel najprawdopodobniej był skierowany do Stanów Zjednoczonych, które stanowczo potępiły ostatnie działania chińskiego statku, który doprowadził w czerwcu do zatopienia filipińskiego kutra rybackiego, czy statku badawczego Haiyang Dizhi 8 naruszającego wyłączną strefę ekonomiczną Wietnamu. Zwrócił uwagę, iż celowe antagonizowanie członków sporu terytorialnego przez państwa trzecie prowadzi do wydłużenia negocjacji nad Kodeksem Postępowania i destabilizacji regionu.

1 sierpnia: Stany Zjednoczone nie zmuszają państw ASEAN do wyboru między USA i Chinami.

Sekretarz stanu USA – Mike Pompeo, w ramach swojej wizyty w Tajlandii, gdzie spotkał się z ministrami spraw zagranicznych państw regionu zapewnił przedstawicieli ASEAN, że Stany Zjednoczone nie dążą do sytuacji, w której poszczególne państwa jednoznacznie opowiedzą się po stronie USA czy też Chin. Mike Pompeo spotkał się z ministrem spraw zagranicznych i radcą stanu Chin – Wang Yi, z którym poruszył tematy związane z wojną handlową, denuklearyzacją

Korei Północnej, ale również zwiększoną aktywnością chińskich statków na Morzu Południowochińskim, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów spornych. Część państw ASEAN czuje się zagrożona zwiększoną aktywnością militarną Chin w regionie, dlatego wiąże duże nadzieje ze zwiększoną obecnością amerykańskich sił w Azji Południowo-Wschodniej. Wang Yi podkreślił jednak, że regionalne spory takie jak ten na Morzu Południowochińskim powinny być rozwiązane tylko i wyłącznie przez zaangażowane strony, a tzw. „państwa trzecie” (takie jak USA) nie powinny się w nie angażować.

1 sierpnia: Chiny wzywają Wietnam do odpowiedniego zarządzania kryzysami morskimi.

W ramach serii spotkań w Tajlandii radca stanu Chin – Wang Yi, spotkał się z wicepremierem i ministrem spraw zagranicznych Wietnamu - Pham Binh Minh, z którym poruszył temat ostatnich napięć między stronami spowodowanymi aktywnością na Morzu Południowochińskim. Wang Yi podkreślił, że należy usprawnić komunikację i koordynację przepływu informacji na wszystkich szczeblach, aby odpowiednio szybko reagować na sytuacje kryzysowe na morzu. Z kolei Pham Binh Minh podkreślił, że różnego rodzaju incydenty na spornych obszarach morskich nie powinny wpływać na ogólny kształt relacji między państwami.

2 sierpnia: kolejna seria rozmów w sprawie Kodeksu Postępowania zostanie wznowiona w październiku.

Zastępca stałego sekretarza ministerstwa spraw zagranicznych Tajlandii - Arthayudh Srisamoot poinformował dziennikarzy na konferencji prasowej, że debata nad drugą wersją Kodeksu Postępowania na Morzu Południowochińskim odbędzie się w październiku. Zostaną na niej omówione zmiany wprowadzone do pierwszej wersji kodeksu, która została odczytana podczas szczytu ministrów spraw zagranicznych w Bangkoku.

3 sierpnia: w Pekinie odbyło się 8. ministerialne spotkanie w sprawie RCEP.

Sekretarz Generalny ASEAN - Le Luong Minh, ministrowie ds. gospodarki państw ASEAN, oraz sześciu spoza stowarzyszenia (Chiny, Japonia, Korea Południowa, Australia, Nową Zelandia i Indie) wzięli udział w konferencji poświęconej umowie o wolnym handlu - Wszechstronne Regionalne Partnerstwo Ekonomiczne (RCEP), zainicjowanej przez Chiny podczas szczytu ASEAN w Kambodży w listopadzie 2012 roku. Wicepremier Hu Chunhua wezwał pozostałe państwa do pogłębienia współpracy, a także cięższej pracy na rzecz ostatecznych negocjacji, umożliwiających podpisanie umowy.

6 sierpnia: Chiny i Laos wzmocnią współpracę między organami ścigania.

Zhao Kezhi, pełniący funkcję radcy stanu i ministra bezpieczeństwa publicznego, przeprowadził rozmowę z ministrem bezpieczeństwa publicznego Laosu - generałem Vilayem Lakhamphongiem, na temat sposobów usprawnienia współpracy między organami ścigania i sądownictwa. Działania te mają się przyczynić do zwiększenia bezpieczeństwa w regionie i szybszej oraz sprawniejszej implementacji założeń chińskiej inicjatywy Pasa i Szlaku. Policja obu państw ma realizować wspólne operacje, których celem będzie zwalczanie międzynarodowych grup przestępczych działających w takich obszarach jak oszustwa telekomunikacyjne, przestępstwa narkotykowe czy hazard.

6 sierpnia: prezydent Filipin spotka się z prezydentem Chin w sprawie wyroku dotyczącego Morza Południowochińskiego. Rzecznik prezydenta - Salvador Panelo, poinformował, że z inicjatywy Rodrigo Duterte dojdzie wkrótce do spotkania z Xi Jinpingiem w sprawie wyroku Stałego Trybunału Arbitrażowego w Hadze z 2016 roku dotyczącego chińskich roszczeń na Morzu Południowochińskim. Mimo niesłabnącego poparcia dla Duterte utrzymującego się na poziomie 80%, rośnie brak zaufania społecznego do działań Chin na Morzu Południowochińskim. Najprawdopodobniej dlatego prezydent Filipin chce się odwołać do wyroku, w którym zostały odrzucone chińskie roszczenia na spornym akwenie (wyrażone tzw. linią dziewięciu kresek), obejmujące swoim zasięgiem obszary leżące w wyłącznej strefie ekonomicznej Filipin. Chińska ambasada w Manili nie odniosła się w żaden sposób do planów ogłoszonych przez Salvadora Panelo.

6 sierpnia: ministerstwo obrony Filipin wyraziło obawy wobec rządowych planów umożliwiających Chinom przekształcenie trzech wysp w ośrodki turystyczne. Dwa miesiące temu Urząd Strefy Ekonomicznej Cagayan (CEZA) ujawnił, że zabezpieczył zobowiązania inwestycyjne chińskich firm o wartości 3,9 mld USD na różne projekty, co było przedmiotem negocjacji podczas ostatniego Forum Pasa i Szlaku w Pekinie. Podpisano wtedy między innymi protokół ustaleń zgodnie, z którym firma z Xiamen - Fong Zhi Enterprise Corp., zrealizuje projekt inteligentnego miasta (Smart City) na wyspie Fuga. Podobne inwestycje zostaną zrealizowane na wyspach Chiquita i Grande, co ma z nich uczynić atrakcyjne miejsca dla przemysłu turystycznego. Plany nowych chińskich inwestycji na wyspach posiadające duże znaczenie pod względem strategicznym i militarnym zostało skomentowane przez ministerstwo obrony i marynarkę wojenną Filipin. Delfin Lorenzana, pełniący funkcję ministra obrony wyraził ubolewanie, że nowe inwestycje nie były skonsultowane ze specjalistami z jego resortu. Dodał również, że po podpisaniu odpowiednich umów, ministerstwo może jedynie monitorować prace realizowane przez chińskich wykonawców, żeby nie dopuścić do naruszenia bezpieczeństwa państwa. Rzecznik marynarki wojennej - kapitan Jonathan Zata, potwierdził obawy ministerstwa obrony i zwrócił uwagę na fakt, że wyspy objęte programem nowych inwestycji od XX wieku miały kluczowe strategiczne znaczenie w regionie. Rzecznik prezydenta - Salvador Panelo, odniósł do komentarzy dotyczących wysp, stwierdzając, że przed podpisaniem protokołów ustaleń nikt nie zgłaszał zastrzeżeń do planowanych inwestycji.

8 sierpnia: Chiny wezwały Filipiny do zintensyfikowania walki z przestępczością hazardową. Chińska ambasada zwróciła się do filipińskiego rządu z apelem o podjęcie skutecznych działań mających na celu wykrywanie i karanie ludzi odpowiedzialnych za prowadzenie nielegalnych kasyn i portali hazardowych, w których dochodzi do nagminnego wykorzystywania obywateli Chin, zatrudnionych bez wymaganych pozwoleń i uprawnień, co jest oznaką współczesnego niewolnictwa. Rzecznik ambasady zwrócił również uwagę, że część chińskich obywateli jest zaangażowana w inne nielegalne działania powiązane z funkcjonowaniem przestępczości hazardowej, takie jak pranie brudnych pieniędzy na międzynarodową skalę.

9 sierpnia: Filipiny protestują przeciwko niezapowiedzianej obecności statków badawczych w wyłącznej strefie ekonomicznej państwa. Minister spraw zagranicznych - Teodoro

Locsin, zaprotestował przeciwko obecności dwóch chińskich statków badawczych na obszarze wyłącznej strefy ekonomicznej Filipin. Zwrócił uwagę na fakt, że tego rodzaju działania powinny być poprzedzone konsultacjami, których w tym przypadku zabrakło. Dodał także, że jest to już kolejne z rządu naruszenie ze strony chińskich statków, co nie spotkało się z komentarzem ze strony chińskiej ambasady w Manili.

13 sierpnia: chiński statek badawczy powrócił na wody wietnamskiej wyłącznej strefy ekonomicznej. Niespełna tydzień po opuszczeniu wietnamskiej wyłącznej strefy ekonomicznej chiński statek Haiyang Dizhi 8 w eskorcie dwóch statków straży przybrzeżnej ponownie wpłynął na wietnamskie wody. Incydent był wcześniej skrytykowany przez rząd w Hanoi, a przed chińską ambasadą w Wietnamie obywatele zorganizowali protest przeciwko działaniom chińskiej floty, który szybko został rozwiązany przez wietnamską policję. Statek badawczy popłynął do kontrolowanej przez Chiny sztucznej wyspy przy rafie Fiery Cross, po czym powrócił na wietnamskie wody, gdzie znajdują się bogate złoża surowców naturalnych.

14 sierpnia: tajskie siły powietrzne przygotowały plan ewakuacji obywateli z Hongkongu w przypadku eskalacji kryzysu. Rzecznik sił powietrznych w Tajlandii - Pongsaka Semachai, poinformował o gotowości dwóch samolotów Lockheed C-130 Hercules oraz Airbus A340 na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa w Hongkongu w celu ewakuacji obywateli Tajlandii. Protesty mieszkańców Hongkongu trwają już od jedenastu tygodni, dlatego istnieje możliwość dalszej eskalacji kryzysu. Z kolei tajskie linie lotnicze Thai Airways International poinformowały, że wysyłają do Hongkongu większe samoloty, aby zabrać na pokład obywateli, którzy utknęli na międzynarodowym lotnisku z powodu odwołanych lotów, będących efektem kolejnych protestów.

15 sierpnia: chińskie okręty wojenne wpływają na filipińskie wody. Rzecznik sił zbrojnych Filipin - Edgard Arevalo, poinformował o wtargnięciu chińskich okrętów wojskowych na filipińskie wody u wybrzeży wysp Tawi-Tawi pięć razy od początku lipca bieżącego roku. Do tej pory nie są znane powody naruszenia filipińskich wód, jednak według dowódców marynarki wojennej musiały być one celowe co wynika z ich kursu. Chińskie statki za każdym razem opuszczały filipińskie wody po tym jak zbliżały się do nich filipińskie statki i samoloty, których zadaniem była kontrola ich wtargnięcia.

15 sierpnia: w stolicy Laosu odbyła się inauguracja wspólnych ćwiczeń z Chinami poświęconych misjom humanitarnym i pomocy medycznej „Peace Train-2019”. W Wientian odbyło się uroczyste rozpoczęcie ćwiczeń z zakresu działań humanitarnych, w których wzięło udział łącznie 500 żołnierzy z Chin i Laosu. Wspólne ćwiczenia dotyczyły głównie działań ratowniczych podejmowanych w przypadku katastrof związanych z różnego rodzaju lawinami błotnymi, stanowiącymi duże zagrożenie w Laosie i niektórych regionach Chin. Ponadto zespoły medyczne wzięły udział w szkoleniach z obsługi zaawansowanego sprzętu medycznego.

16 sierpnia: Chiny i Indonezja będą współpracować przy budowie systemu wczesnego ostrzegania przed trzęsieniami ziemi. W ramach wspólnego projektu chińskiego Instytutu Opieki nad Życiem oraz indonezyjskiej Agencji Meteorologii, Klimatologii i Geofizyki zostanie

zbudowany system wczesnego ostrzegania przed trzęsieniami ziemi. W tym celu w cieśninie Sundajskiej, zachodniej Jawie, Banten i w niektórych prowincjach na wyspie Sumatra zostanie zamontowany specjalistyczny sprzęt, który będzie wykrywał trzęsienia ziemi, dzięki czemu będzie możliwe ostrzeżenie mieszkańców przed zagrożeniem np. w postaci tsunami, które jest często skutkiem trzęsień ziemi. Obecne systemy w Indonezji są w stanie ostrzegać dopiero po wystąpieniu trzęsienia ziemi, natomiast nowa instalacja zbudowana wspólnie z Chinami będzie zdolna wykryć i przesłać ostrzeżenie od 10 do 15 sekund przed jego wystąpieniem.

18 sierpnia: Kambodża poparła sposób w jaki Chiny starają się zapanować nad sytuacją w Hongkongu. Ministerstwo spraw zagranicznych Kambodży wydało oficjalne oświadczenie, w którym podkreśla szacunek do polityki jednych Chin. Zwraca uwagę na to, że protesty w Hongkongu oraz działania podejmowane przez rząd w Pekinie mające na celu zapewnienie pokoju i bezpieczeństwa są wewnętrznymi sprawami państwa, dlatego nikt z zewnątrz nie powinien w nie ingerować.

21 sierpnia: siły powietrzne z Chin i Tajlandii wzięły udział we wspólnych ćwiczeniach. Kilka samolotów z Sił Powietrznych Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej przybyło do bazy Królewskich Tajskich Sił Powietrznych Udorn, żeby wziąć udział w ćwiczeniach "Falcon Strike 2019". Inicjatywa została zapoczątkowana w 2015 roku, a teraz została przeprowadzona czwarta edycja wspólnych manewrów. Piloci z obu państw będą realizować różnego rodzaju scenariusze bojowe, podczas których będą mieli możliwość wymiany doświadczeń i usprawnienia współpracy.

21 sierpnia: prezydent Filipin uważa, że wspólne wydobywanie surowców z Chinami ustabilizuje sytuację na Morzu Południowochińskim. Podczas ceremonii otwarcia nowej elektrowni w prowincji Romblon, Rodrigo Duterte podkreślił, że liczy na to, iż wspólne wydobywanie surowców energetycznych z Chinami w wyłącznej strefie ekonomicznej Filipin, przyczyni się do ustabilizowania sytuacji na Morzu Południowochińskim i może być sposobem na ostateczne rozwiązanie sporów terytorialnych na tym akwenie. Prezydent dodał, że udział w wydobywaniu w stosunku 60-40 dla Filipin jest bardzo korzystny dla państwa, dlatego podpisał na początku roku rozporządzenie, które umożliwia zawieranie umów z państwami trzecimi dotyczących wspólnego wydobywania surowców energetycznych.

22 sierpnia: policja z Chin i Wietnamu aresztowała 108 osób odpowiedzialnych za prowadzenie nielegalnych portali hazardowych. Chińskie władze poinformowały o sukcesie wspólnej akcji przeprowadzonej przez wietnamską i chińską policję, dzięki której aresztowano 108 osób podejrzanych o prowadzenie nielegalnych portali hazardowych. Obroty finansowe całej grupy są szacowane na kwotę 141,3 mln USD. Przesłancy działali w takich miastach jak Ha Long, Nha Trang i Da Nang, gdzie zatrzymano 77 osób, natomiast policja z prowincji Hunan aresztowała 31 podejrzanych w Changsha, Yueyang i Changde. Śledztwo w tej sprawie trwało od kwietnia bieżącego roku, a sukces całej operacji jest wynikiem licznych ćwiczeń i szkoleń dwustronnych.

24 sierpnia: chiński statek badawczy prowadzi działania coraz bliżej wietnamskiego wybrzeża. Według danych zgromadzonych przez portal internetowy zajmujący się monitorowaniem ruchu statków (Marine Traffic) wynika, że chińska jednostka Haiyang Dizhi 8 w towarzystwie eskorty czterech statków straży przybrzeżnej prowadziła badania sejsmiczne około 102 km (63 mil) na południowy wschód od wietnamskiej wyspy Phu Quy i 185 km (115 mil) od plaży w mieście Phan Thiet położonym na południu kraju. Ruch chińskich statków był nadzorowany przez dwa wietnamskie okręty. Zarówno premier Wietnamu - Nguyen Xuan Phuc, jak i jego australijski odpowiednik, wyrazili zaniepokojenie obecnością chińskich statków w wyłącznej strefie ekonomicznej Wietnamu.

26 sierpnia: amerykański oficer potwierdził doniesienia o rozmowach w sprawie wykorzystania portu w Kambodży przez chińską marynarkę wojenną. Generał Joel B. Vowell potwierdził ostatnie doniesienia o tym, że kambodżański rząd najprawdopodobniej wyrazi zgodę na to, żeby chińska marynarka wojenna korzystała z bazy marynarki wojennej w Ream, posiadającej dostęp do Zatoki Tajlandzkiej. Według generała prace nad renowacją bazy i jej przystosowania do chińskich jednostek mają się rozpocząć w przyszłym roku. Urzędnicy z Pentagonu nie odnieśli się do informacji przekazanych przez generała Vowella. Zgodnie z wcześniejszymi doniesieniami medialnymi Chiny miały uzyskać prawo do korzystania z bazy przez 30 lat z możliwością automatycznego przedłużenia tego okresu co 10 lat. Oprócz pozwolenia na korzystanie z bazy, chińska armia mogłaby budować instalacje wojskowe i budynki na obszarze bezpośrednio przylegającym o powierzchni 100 hektarów. Do tej pory wszystkie informacje związane z tymi planami były dementowane zarówno przez przedstawicieli Chin jak i Kambodży.

27 sierpnia: chiński Radca Stanu spotkał się ze swoim odpowiednikiem z Birmy. Wang Yi przyjął w Pekinie Radcę Stanu Birmy - U Kyaw Tint Swe. Politycy poruszyli kwestie związane z ostatnimi doniesieniami o starciach birmańskiej armii z rebeliantami na północy kraju. Wang zapewnił, że Chiny zdecydowanie popierają Birmę w wysiłkach na rzecz przyspieszenia wewnętrznego procesu pokojowego. Dodał również, że spodziewa się, iż rząd jak i przedstawiciele mniejszości etnicznych oraz religijnych dołożą wszelkich starań, aby doprowadzić do zawieszenia broni i rozwiązania sporów na drodze pokojowych negocjacji. Biorąc pod uwagę fakt, że walki często przebiegają na obszarach granicznych z Chinami, ustabilizowanie sytuacji wewnętrznej w Birmie może mieć pozytywny wpływ na wymianę handlową z Chinami. Wang Yi docenił też wysiłki Birmy na rzecz unormowania sytuacji w stanie Arakan. Podkreślił przy tym, że konflikt z muzułmańską mniejszością etniczną Rohingja jest bezpodstawnie wykorzystywany przez Zachodnie państwa na arenie międzynarodowej do wywierania presji na birmańskim rządzie. Z kolei U Kyaw Tint Swe podziękował Chinom za poparcie i docenił wkład Pekinu w negocjacjach z rebeliantami na obszarach przygranicznych.

28 sierpnia: Google przenosi fabrykę telefonów komórkowych z Chin do Wietnamu. Rosnące koszty pracy, a także widmo kolejnych taryf celnych skłoniły amerykańską firmę Google do przeniesienia fabryki produkującej telefony komórkowe Pixel z Chin do Wietnamu. Według doniesień prasowych Google planuje utworzenie taniego łańcucha dostaw w Azji Południowo-

Wschodniej, dlatego produkcja inteligentnych głośników Google Home również zostanie przeniesiona z Chin, najprawdopodobniej do Tajlandii. Amerykański gigant zamierza zwiększyć produkcję telefonów do 8-10 mln i to właśnie Wietnam będzie odpowiadał za produkcję zdecydowanej większości modeli.

28 sierpnia: chińscy rybacy przyznali się do zatopienia filipińskiego kutra. Ponad dwa miesiące po incydencie, w wyniku którego doszło do zatopienia filipińskiego kutra rybackiego Gem-Ver na zachodzie Morza Filipińskiego, właściciel chińskiego statku wystosował oficjalny list z przeprosinami. Przyznał w nim, że choć do zderzenia w wyniku niefortunnego wypadku to jednak ponoszą oni pełną odpowiedzialność za zatopienie statku. List został przesłany do filipińskiej ambasady w Pekinie, tuż przed oficjalną wizytą prezydenta Rodrigo Duterte w Chinach.

29 sierpnia: prezydent Filipin przybył do Chin z oficjalną wizytą. Rodrigo Duterte przyleciał do Chin, gdzie mógł wziąć udział w inauguracji rozgrywek Mistrzostw Świata w Koszykówce Mężczyzn 2019. Największe emocje wzbudziło jednak spotkanie z prezydentem Chińskiej Republiki Ludowej. Xi Jinping podkreślił jak bardzo docenia nowe otwarcie w relacjach między państwami od czasu kiedy Duterte wygrał wybory prezydenckie w 2016 roku. Wyraził też chęć dalszego rozwoju współpracy, zarówno jeżeli chodzi o wymianę gospodarczą, budowę kolejnych projektów infrastrukturalnych w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku, jak i pracę nad Kodeksem Postępowania na Morzu Południowochińskim. Zwrócił uwagę, że tylko państwa bezpośrednio zaangażowane w spór terytorialny są w stanie wypracować rozwiązanie tego konfliktu, a ingerencja państw trzecich tylko utrudnia cały proces i prowadzi do pojawiania się niepotrzebnych napięć. Prezydent Duterte przyjechał jednak do Pekinu z ambitnym planem, aby nakłonić Chiny do respektowania wyroku Stałego Trybunału Arbitrażowego w Hadze z 2016 roku dotyczącego chińskich roszczeń na Morzu Południowochińskim. Był to bowiem jeden z głównych zarzutów opinii społecznej i opozycji pod adresem Rodrigo Duterte. Prezydent Filipin zadeklarował jednocześnie chęć wzmocnienia współpracy przy wspólnym wydobywaniu surowców naturalnych z dna Morza Południowochińskiego, w celu zapewnienia dobrych relacji i stabilności w regionie.

30 sierpnia: prezydent Chin odrzucił wyrok Stałego Trybunału Arbitrażowego w Hadze z 2016 roku dotyczącego roszczeń na Morzu Południowochińskim. Podczas spotkania z prezydentem Rodrigo Duterte, Xi Jinping odrzucił zwycięstwo Filipin przeciwko Chinom w sprawie, rozpatrywanej przez Stały Trybunał Arbitrażowy w Hadze, który orzekł, że chińskie roszczenia na Morzu Południowochińskim w ramach tzw. dziewięciu kresek są bezzasadne. Prezydent Chin podtrzymuje tym samym swoje stanowisko, ponieważ jeszcze przed ogłoszeniem wyroku zapowiedział, że nie zostanie on uznany. Prezydenci obu państw zgodzili się co do tego, że spór na Morzu Południowochińskim powinien zostać jak najszybciej rozwiązany poprzez ukończenie prac nad Kodeksem Postępowania. Wyrazili też poparcie dla inicjatywy wspólnego wydobywania surowców energetycznych na zachodzie Morza Filipińskiego. Szczegóły współpracy zostaną opracowane przez specjalnie do tego celu powołany komitet, w którym zasiadają przedstawiciele obu stron, ale według obecnych ustaleń podział surowców ma wynosić 60-40 na korzyść Filipin. Xi Jinping przyznał, że przyszedł czas na wykonanie kolejnego dużego kroku w stronę rozpoczęcia wspólnego wydobywania, co da pozytywny sygnał dla pozostałych państw.

Jest to o tyle istotne, iż coraz więcej państw na arenie międzynarodowej sygnalizuje swoje zaniepokojenie sytuacją na Morzu Południowochińskim, a w szczególności wzmożoną aktywnością chińskiej floty w tym regionie. Na czele tych państw stoją Stany Zjednoczone, które systematycznie prowadzą patrole w ramach misji swobody żeglugi, ale w ostatnim czasie Francja, Niemcy i Wielka Brytania wydały wspólne oświadczenie, w którym wyrażają swoje obawy związane z sytuacją na Morzu Południowochińskim, która może doprowadzić do destabilizacji regionu, a także wzywają państwa zaangażowane w ostatnie incydenty do przedsięwzięcia odpowiednich środków pozwalających na zmniejszenie napięć. Liderzy Chin i Filipin zwięźczyli swoje spotkanie podpisaniem sześciu porozumień z zakresu edukacji, nauki i technologii oraz gospodarki.

II. POLITYKA W ASEAN

1 lipca: Malezja rozważa legalizację protestów ulicznych. Malezyjski rząd przedstawił propozycję wprowadzenia poprawki do ustawy o pokojowych zgromadzeniach z 2012 roku, która zezwala na protesty uliczne, a także zmniejsza okres zgłoszenia władzom publicznego zgromadzenia z 10 do 7 dni. Do tej pory publiczne zgromadzenia w celu protestu były dozwolone, ale uczestnicy nie mieli prawa przemieszczania się w zorganizowanej grupie, co jest obecnie zagrożone karą grzywny w wysokości niemal 2,5 tys. USD. Jeżeli poprawka zostanie przyjęta organizatorzy marszu będą zobowiązani do kontaktu z policją, której zadaniem będzie zabezpieczenie całego wydarzenia i wyznaczenie odpowiedniej trasy.

2 lipca: w Birmie odcięto dostęp do Internetu i usług telekomunikacyjnych. W wielu regionach stanów Arakan i Chin, na zlecenie Ministerstwa Transportu i Komunikacji, mieszkańcy zostali odcięci od dostępu do Internetu i niektórych usług telekomunikacyjnych. Według przedstawicieli rządu zabieg ten ma na celu ustabilizowanie sytuacji w tych regionach, ponieważ są zagrożone konfliktami na tle etnicznym i religijnym. Podobne działania były podejmowane w przeszłości w takich państwach jak Sri Lanka, Sudan czy Indonezja. Według zagranicznych obserwatorów tego rodzaju działania są jawnym pogwałceniem praw człowieka i są dowodem na to jak łatwo w XXI wieku można blokować dostęp do informacji jak i ograniczać ich rozprzestrzenianie się. Pojawiają się bowiem głosy, że w ten sposób birmański rząd nie chce dopuścić, aby informacje o kolejnych nadużyciach wojska wobec mniejszości etnicznych przedostały się do zagranicznych mediów.

2 lipca: Indonezja odesłała 49 kontenerów odpadów do Europy i Stanów Zjednoczonych. Rzecznik indonezyjskiego urzędu celnego – Sumarna, poinformował, że kilkadziesiąt kontenerów wypełnionych plastikowymi odpadami nienadającymi się do utylizacji zostało odesłanych między innymi do Francji i Stanów Zjednoczonych. Napływ odpadów z państw rozwiniętych do Azji Południowo-Wschodniej jest efektem zaostrzenia przepisów przez Chiny w 2018 roku. Indonezja poszła w ślady Filipin, które również podjęły decyzję o odesłaniu nielegalnych odpadów do Kanady na koszt rządu w Ottawie.

4 lipca: Malezja dąży do obniżenia granicy wieku umożliwiającego udział w wyborach.

Minister ds. sportu i młodzieży Malezji - Syed Saddiq Abdul Rahman, oczekuje, iż ustawa obniżająca granicę wieku obywateli uprawnionych do głosowania w wyborach z 21 do 18 lat zostanie przyjęta jeszcze w lipcu podczas sesji parlamentu. W wielu państwach Azji Południowo-Wschodniej, takich jak Filipiny, Wietnam czy Tajlandia obywatele mogą oddać swój głos w wyborach po ukończeniu 18 roku życia, natomiast w Indonezji już po ukończeniu 17 lat. Zmiana prawna w Malezji zwiększyłaby liczbę aktywnych wyborców o 3,7 mln osób, a co za tym idzie w kolejnych wyborach liczba uprawnionych do oddania swojego głosu wzrosłaby o 25%. Przyjęcie ustawy wpłynęłoby również na kształt kolejnej kampanii wyborczej, w której politycy musieliby się w dużo większym stopniu skupić na rozwiązaniu problemu bezrobocia wśród młodych ludzi. Około 11% Malezyjczyków w wieku od 15 do 24 lat nie ma pracy, podczas gdy ogólna stopa bezrobocia w kraju wyniosła w ubiegłym roku 3,4%.

4 lipca: władze Wietnamu ostrzegają producentów przed amerykańskimi taryfami celnymi.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych Wietnamu wezwało krajowych przedsiębiorców do wykorzystywania rodzimych materiałów do produkcji produktów ze stali w celu uniknięcia amerykańskich taryf celnych. Działania te mają na celu uniknięcie podejrzeń ze strony Stanów Zjednoczonych, które uważają, że część produktów z państw objętych wyższymi cłami jest wysyłanych do Wietnamu, aby tam zostały oznaczone jako wyprodukowane w tym kraju. Od momentu wybuchu tzw. wojny handlowej między USA i Chinami, to właśnie Wietnam jest postrzegany jako największy beneficjent obecnej sytuacji. Największym rynkiem eksportowym Wietnamu są Stany Zjednoczone, a w pierwszych pięciu miesiącach bieżącego roku nadwyżka handlowa wzrosła do 17 mld USD w porównaniu do 12,9 mld USD z roku ubiegłego.

4 lipca: ONZ może wszcząć postępowanie przeciwko Filipinom w sprawie zgonów podczas kampanii walki z przestępczością narkotykową. Ponad 24 państwa (głównie z zachodniej Europy) poparło projekt Islandii, który zakłada wezwanie filipińskiego rządu do zaprzestania stosowania egzekucji na podejrzanych o działalność w zorganizowanych grupach przestępczych zajmujących się handlem narkotykami, bez prawomocnego wyroku sądu. Do tego celu ma zostać zaangażowana Rada Praw Człowieka ONZ. Rząd, na czele którego stoi Rodrigo Duterte, potwierdził informację, że w wyniku walk między policją i handlarzami narkotykami zginęło 5 tys. osób, ale według niezależnych organizacji zajmujących się ochroną praw człowieka od połowy 2016 roku, kiedy Duterte został prezydentem w walkach zginęło ponad 27 tys. osób. Nad rezolucją w sprawie Filipin, forum w Genewie ma zagłosować przed końcem trzytygodniowej sesji, czyli do 12 lipca.

8 lipca: prace budowlane nad linią kolejową na wschodnim wybrzeżu Malezji mogą zostać wznowione pod koniec lipca. Anthony Loke, pełniący funkcję ministra transportu poinformował, że wznowienie budowy linii kolejowej na wschodnim wybrzeżu może nastąpić już 25 lipca. Prace nad projektem realizowanym przy współpracy z chińską firmą China Communications Construction Company został wstrzymany w lipcu ubiegłego roku w celu renegotjacji warunków, które według rządu Mahathira Mohamada były niekorzystne dla państwa. Negocjacje nad projektem

oraz inauguracja budowy w sierpniu 2017 roku były zrealizowane przez poprzedni rząd z Najibem Razakiem na czele, któremu postawiono kilkadziesiąt zarzutów dotyczących prania brudnych pieniędzy i przyjmowania łapówek. Renegocjacje nie tylko doprowadziły do obniżenia kosztów projektu i skrócenia linii kolejowej o 40 km, ale także zwiększono udział w realizacji prac budowlanych malezyjskiej firmy Malaysian Rail Link Sdn Bhd do 40%.

9 lipca: Malezyjski rząd rozważa propozycje uratowania państwowej linii lotniczej przed bankructwem. Premier Mahathir Mohamad poinformował o procedowaniu nad czterema propozycjami pochodzącymi głównie od krajowych przedsiębiorstw, polegających na zakupie udziałów lub przejęciu kompetencji związanych z zarządzaniem Malaysia Airlines Bhd. Malezyjska linia lotnicza od dłuższego czasu nie przynosi zysków, dlatego na początku roku rząd zainwestował w nią 1,5 mld USD w celu przywrócenia jej rentowności. Polityka Mohamada jest jednak w dużym stopniu oparta na ograniczaniu wydatków z budżetu państwa, dlatego rząd poszukuje innych inwestorów. Zgodnie z doniesieniami medialnymi wśród propozycji rozpatrywanych przez malezyjskie władze znalazły się oferty takich firm jak Weststar Group i Jentayu Danaraksa Sdn. Negocjacje nad przyszłością Malaysia Airlines muszą zakończyć się jak najszybciej jeżeli linia lotnicza ma przetrwać, ponieważ wciąż aktualna jest opcja polegająca na likwidacji linii lotniczej.

10 lipca: król Tajlandii zatwierdził nowy rząd. Król Maha Vajiralongkorn poparł nowy cywilny gabinet premiera Prayutha Chan-ochy, 108 dni po długo wyczekiwanych wyborach. Zdecydowana większość najważniejszych stanowisk przypadła byłym członkom junty, ale część tek ministerkich musiała zostać przyznana pozostałym członkom z 19 partii opozycyjnych. Wielu członków opozycji twierdzi, że wybory nic nie zmieniły na scenie politycznej Tajlandii, ponieważ władza pozostała w rękach wojskowych. Zwolennicy premiera, tacy jak Prawit Wongsuwan, Somkid Jatusripitak i Wissanu Krea-ngam pozostali na stanowiskach wicepremierów, natomiast Anupong Paochinda został ministrem spraw wewnętrznych, a Don Pramudwinai ministrem spraw zagranicznych. Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, że Prayuth Chan-ocha oprócz pełnienia funkcji premiera będzie też stał na czele ministerstwa obrony. Z kolei przedstawiciele opozycji otrzymali resorty rolnictwa i handlu, zdrowia czy turystyki i transportu.

11 lipca: Indonezja planuje budowę najdłuższego mostu w Azji Południowo-Wschodniej. Rząd Indonezji planuje rozpocząć w przyszłym roku budowę najdłuższego morskiego mostu o długości 7 km łączącego Batam z Bintan w pobliżu Singapuru o wartości ponad 281,4 mln USD. Joko Widodo zapowiedział, że w czasie swojej drugiej kadencji zrealizuje inwestycje infrastrukturalne o łącznej wartości 400 mld USD. Budowa mostu ma się przyczynić do przekształcenia Batam w alternatywne centrum produkcyjne i logistyczne w handlu z Singapurem, co ma się przyczynić do przyciągnięcia nowych inwestycji o wartości 60 mld USD.

12 lipca: ONZ przegłosowało wszczęcie postępowania w sprawie kampanii walki z narkotykami na Filipinach. Rada Praw Człowieka ONZ przyjęła rezolucję z inicjatywy Islandii przeciwko Filipinom w sprawie kampanii walki z przestępczością narkotykową, rozpoczętej w 2016 roku przez prezydenta Rodrigo Duterte. Pierwsza w historii rezolucja dotycząca Filipin została

przyjęta po głosowaniu, w którym 18 państw zagłosowało za jej przyjęciem. Przeciwno opowiedziało się 14 państw, w tym Chiny, natomiast 15 państw wstrzymało się od głosu i wśród tej grupy znalazła się między innymi Japonia. Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez filipiński rząd, w trakcie operacji wymierzonych w przestępców narkotykowych zginęło około 6,6 tys. osób, jednakże według niezależnych organizacji liczba ofiar śmiertelnych wynosi co najmniej 27 tys. osób. Według przedstawicieli organów ścigania wszystkie ofiary śmiertelne są wynikiem obrony koniecznej policjantów i nie dochodziło do przypadków samosądów. Prezydent Duterte poinformował, że podejmie decyzję o dopuszczeniu komisji do śledztwa na terenie Filipin, po zapoznaniu się ze szczegółowym planem czynności, które będą przeprowadzane w sprawie zbadania sprawy.

12 lipca: Indonezja zatwierdziła budowę stacji ciekłego gazu ziemnego LNG przez Japonię. Indonezyjskie ministerstwo energii zatwierdziło projekt dotyczący złóż gazu Masela Block, polegający na budowie stacji skroplonego gazu ziemnego LNG przez japońską firmę Inpex o wartości 20 mld USD. Firma Inpex podpisała w tej sprawie umowę w ubiegłym miesiącu i otrzymała zgodę na przedłużenie wydobywania gazu z Masela Block na Morzu Timorskim, gdzie kontroluje 65% złóż (pozostałe 35% kontroluje brytyjsko-holenderska firma Royal Dutch Shell), do 2055 roku. Stacja będzie zdolna do produkcji 9,5 mln ton gazu rocznie, a budowa kompleksu powinna zakończyć się w 2027 roku.

12 lipca: prezydent Indonezji zapowiedział walkę z UE w sprawie oleju palmowego. Joko Widodo ogłosił, iż zintensyfikuje pracę na rzecz walki z Unią Europejską, która dąży do ograniczenia użycia oleju palmowego do produkcji biopaliw. Na podstawie zarządzeń z Brukseli do 2030 roku UE całkowicie wyeliminuje olej palmowy ze składników biopaliw, ponieważ według ekologów zwiększanie produkcji oleju palmowego przyczynia się do nadmiernej wycinki lasów. Joko Widodo zapewnił w wywiadzie prasowym, że będzie starał się wpłynąć na decyzję UE, ponieważ aż 16 mln obywateli utrzymuje się z produkcji oleju palmowego. Zapewne będzie mógł liczyć na wsparcie ze strony Malezji, dla której produkcja oleju również stanowi ważną gałąź gospodarki.

13 lipca: największa partia opozycyjna w Tajlandii wybrała nowego lidera. Sompong Amornwiwat został wybrany na lidera partii Pheu Thai, będącej największą siłą opozycyjną w parlamencie. Zastąpił na tym stanowisku Viroj Pao-in, który zrezygnował z pełnienia funkcji na początku miesiąca. Z kolei na stanowisku sekretarza partii Phumtham Wechayachai został zastąpiony przez Anudita Nakhonthapa. Nowy lider opozycji zapowiedział, że skupi się na kontroli działań podejmowanych przez premiera Prayut Chan-o-cha, ze szczególnym uwzględnieniem najbliższego planu budżetowego na rok 2020, który ma zostać przedstawiony we wrześniu.

15 lipca: premier Tajlandii oficjalnie zakończył okres rządów wojskowych. Prayuth Chan-ocha oficjalnie zrezygnował z funkcji szefa rządu wojskowego mówiąc, że kraj będzie funkcjonował jak normalna demokracja, po pięciu latach rządów armii. Podkreślił jednocześnie, iż przejęcie władzy przez wojsko w wyniku zamachu stanu w 2014 roku było konieczne, aby zakończyć

okres sześciu miesięcy protestów ulicznych. Zwrócił także uwagę, że przez ten czas udało mu się odnieść wiele sukcesów, do których zaliczył między innymi rozwiązanie problemu nielegalnych połowów czy handlu ludźmi.

16 lipca: Malezja zatwierdziła obniżenie wieku czynnego prawa wyborczego. Po kilku godzinach debaty 211 z 222 członów parlamentu zagłosowało za przyjęciem zmian prawnych, pozwalających obywatelom po ukończeniu 18-nastego roku życia na czynny udział w wyborach, a także ich automatyczną rejestrację w systemie wyborczym. Premier Mahathir Mohamad poinformował, że do 2023 roku liczba uprawnionych do głosowania wzrośnie o 7,8 mln osób, a co za tym idzie aż 22,7 mln ludzi będzie mogło wziąć udział w kolejnych wyborach. W ostatnich wyborach z 2018 roku na 14,9 mln osób swój głos oddało 12,3 mln.

16 lipca: minister spraw zagranicznych Singapuru spotkał się ze swoim odpowiednikiem w Indonezji. Vivian Balakrishnan na spotkaniu w Dżakarcie z Retno Marsudim przeprowadził rozmowę poświęconą sposobom w jaki oba państwa mogą znaleźć nowe obszary do wzmocnienia dwustronnej współpracy dla obopólnych korzyści, a także przygotowania do następnego spotkania liderów państw, które odbędzie się w najbliższym czasie w Singapurze. Ponadto ministrowie wymienili się poglądami na temat rozwoju regionalnego i podkreślili swoje zaangażowanie na rzecz wzmocnienia współpracy w ramach ASEAN.

17 lipca: Indonezja pracuje nad nową ustawą podatkową. Rząd w Dżakarcie przygotowuje projekt ustawy, która nałoży podatek VAT na produkty i usługi internetowe świadczone przez spółki offshore. Indonezja jest czwartym, największym na świecie krajem pod względem populacji z 260 mln obywateli. Według badań przeprowadzonych przez Google i Temasek Holdings wartości gospodarki internetowej w tym kraju osiągnęła w ubiegłym roku 27 mld USD i ma wzrosnąć do 100 mld USD w 2025 roku. Przy tego rodzaju prognozach oczywiste jest, że nowy podatek zapewni znaczący zastrzyk środków finansowych do budżetu państwa. Obecnie Indonezja pobiera podatek VAT 10% od wszystkich towarów i usług, ale zwolnione są z niego przedsiębiorstwa, których roczny dochód nie przekracza 345 tys. USD. Urzędnik departamentu podatkowego - John Hutagaol, poinformował, że tego rodzaju rozwiązanie, polegające na utworzeniu tzw. „podatku cyfrowego” zostało już wprowadzone w Japonii i Australii.

17 lipca: Stany Zjednoczone nałożyły sankcje na birmańskich generałów. Głównodowodzący birmańskich sił zbrojnych - Mina Aunga Hlainga, jego zastępca Soe Win, a także dwóch innych wysokiej rangi wojskowych zostali objęci amerykańskimi sankcjami. Departament Stanu podjął decyzję o sankcjach, które oprócz wojskowych obejmują swoim zasięgiem również ich rodziny, w odpowiedzi na czystki etniczne przeprowadzone przez birmańską armię na muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja w sierpniu 2017 roku. Skutkiem prześladowań była ucieczka kilkuset tysięcy ludzi do sąsiedniego Bangladeszu, gdzie przebywają do tej pory w obozach dla uchodźców, ponieważ birmański rząd nie jest w stanie przeprowadzić procesu repatriacji, uwzględniającego warunki stawiane przez Rohingja, do których należy między innymi nadanie pełni praw obywatelskich.

19 lipca: USA prześlą Filipinom 26,5 mln USD na przeciwdziałanie terroryzmowi. Ambasada Stanów Zjednoczonych na Filipinach poinformowała o planach przekazania wsparcia finansowego organom ścigania na rzecz zwalczania terroryzmu w kraju. Wsparcie o wysokości 26,5 mln USD ma zostać przekazane w ciągu najbliższych dwóch lat. Rząd w Manili zmaga się z wieloma organizacjami terrorystycznymi, takimi jak wzorowana na Państwie Islamskim - Grupa Maute, która oblegała miasto Marawi od maja do października w 2017 roku. Policja i wojsko prowadzą również operacje wymierzone w Islamski Front Wyzwolenia Moro w prowincji Maguindanao, czy Grupę Abu Sajjafa działającą na wyspach Basilan, Sulu oraz Tawi-Tawi. Stany Zjednoczone oprócz wsparcia finansowego zadeklarowały też pomoc przy prowadzeniu dochodzenia i ściganiu podejrzanych o działalność terrorystyczną. Podobny program pomocy finansowej zrealizowano w 2016 roku i wtedy przekazano 32 mln USD na szkolenia dla pracowników organów ścigania.

19 lipca: Singapur zwraca Malezji środki finansowe powiązane z funduszem 1MDB. Władze Singapuru przekazały Malezji 40 mln USD, które zostały przejęte w związku ze sprawą skandalu korupcyjnego wokół państwowego funduszu inwestycyjnego 1MDB, gdzie jednym z głównych oskarżonych jest były malezyjski premier – Najib Razak. Śledztwo w sprawie funduszu jest prowadzone również w Stanach Zjednoczonych. Amerykański Departament Sprawiedliwości wstępnie oszacował, iż z funduszu 1MDB mogło zostać wyprowadzonych około 4,5 mld USD.

19 lipca: przedstawiciele filipińskiej opozycji z wiceprezydent na czele zostali aresztowani. Wiceprezydent Leni Robredo oraz 36 innych osób, wśród których znalazło się między innymi kilkoro senatorów zostali aresztowani przez policję pod zarzutem planowania buntu i spisku, mającego na celu obalenie prezydenta Rodrigo Duterte. Z aktu oskarżenia wynika, że podejrzani planowali powiązać Duterte, członków jego rodziny i najbliższych współpracowników z działalnością karteli narkotykowych. Oskarżonym grozi kara pozbawienia wolności od 6 do 12 lat. Podejrzani zostali obciążeni przez mężczyznę, który był głównym bohaterem filmików krążących w mediach społecznościowych, na których zarzucał prezydentowi Duterte współpracę z zorganizowanymi grupami przestępczymi zajmującymi się handlem narkotykami. Kiedy Peter John Advincula został zatrzymany wskazał członków opozycji jako swoich zleceniodawców. Rzecznik prezydenta Filipin - Salvador Panelo, ogłosił na konferencji prasowej, że z zadowoleniem przyjął wiadomość o postawieniu zarzutów wiceprezydent i pozostałym opozycjonistom, którzy stali za kampanią oszczerstw pod adresem Rodrigo Duterte i jego otoczenia. Wiceprezydent nie odniosła się do stawianych jej zarzutów, natomiast członkowie opozycji wezwali obywateli do udzielenia jej wsparcia.

21 lipca: opozycyjna partia w Tajlandii odiera kolejne zarzuty pod swoim adresem. Po tym jak partia Future Forward odniosła duży sukces w ostatnich wyborach z marca bieżącego roku, musi zmagać się z kolejnymi problemami prawnymi, a zwłaszcza jej lider - Thanathorn Juangroongruangkit, który jest obecnie zawieszony w prawach posła. Tym razem Trybunał Kon-

stytucyjny przyjął petycję, w której zarzuca się partii Future Forward, że wykorzystuje swoją wolność słowa do podważania monarchii konstytucyjnej kraju. Trybunał zarządził, że opozycyjna partia ma 15 dni na wyjaśnienie tej sprawy, choć nie jest do końca jasne jakie konsekwencje czekają to ugrupowanie polityczne, jeżeli zostanie uznane za winne. Pannika Wanich, pełniąca funkcję rzeczniczki partii, zaprzeczyła zasadności oskarżeń i dodała, że są one wynikiem walki politycznej.

22 lipca: Filipiny chcą wykorzystać turystów do zabezpieczenia swoich interesów na Morzu Południowochińskim. Rząd Filipin idąc za przykładem Wietnamu i Chin chce rozwijać infrastrukturę na spornych terytoriach na Morzu Południowochińskim. Największe znaczenie pod tym względem ma Wyspa Thitu, oddalona o 280 mil morskich od wybrzeży Filipin. Minister obrony - Delfin Lorenzana, potwierdził na konferencji prasowej doniesienia, mówiące o tym, iż wkrótce powinny się rozpocząć prace mające na celu renowację pasa startowego na tej wyspie, a także budowę infrastruktury dla żołnierzy oraz hoteli dla turystów. W planach jest też budowa większego portu dla kutrów rybackich, statków straży przybrzeżnej i okrętów marynarki wojennej. Podobny zabieg z wykorzystaniem turystów do legitymizacji swoich praw do spornych terenów na Morzu Południowochińskim został zastosowany przez Pekin już w 2016 roku, a najlepszym przykładem są wycieczki turystyczne na Wyspę Woody należącą do archipelagu Wysp Paracelskich.

23 lipca: na Filipinach rozpoczął się proces dziennikarki krytycznej wobec prezydenta Duterte. W lutym bieżącego roku dziennikarka portalu informacyjnego Rappler - Maria Ressa, została aresztowana na mocy ustawy o cyberbezpieczeństwie pod zarzutem zniesławienia, którego dokonała w artykule z 2012 roku. Jak zauważył jej obrońca artykuł będący przedmiotem postępowania został opublikowany na stronie Rapplera cztery miesiące przed uchwaleniem ustawy, na którą powołuje się oskarżenie. Dziennikarka nie przyznała się do winy, a zarzuty określa jako bezpodstawne i motywowane chęcią zastraszenia filipińskich dziennikarzy, krytykujących działalność Rodrigo Duterte. Portal Rappler jest znany z tekstów stawiających prezydenta Filipin i decyzje przez niego podejmowane w niekorzystnym świetle, co niejednokrotnie podkreślał, twierdząc iż portal rozpowszechnia fałszywe informacje na jego temat. Warto zaznaczyć, że pierwszy raz sprawa przeciwko dziennikarce została wszczęta w 2017 roku, ale oskarżenie zostało oddalone przez biuro śledcze. W niewyjaśnionych okolicznościach sprawa powróciła rok później i tym razem została zatwierdzona przez Departament Sprawiedliwości.

24 lipca: cztery osoby zginęły w ataku na tajski posterunek wojskowy. Pułkownik Thanawee Suwannarat poinformował o ataku muzułmańskich bojowników na bazę wojskową w prowincji Pattani. W wyniku ataku zginęły cztery osoby, wśród których oprócz żołnierzy znalazł się również jeden cywil, a dwie inne osoby w ciężkim stanie przebywają w szpitalu. Atak najprawdopodobniej był bezpośrednią odpowiedzią na doniesienia o aresztowaniu muzułmańskiego buntownika, który został przewieziony do bazy wojskowej, ale po kilku godzinach przetransportowano go w ciężkim stanie do szpitala. Bez wątplenia wydarzenia te są skutkiem napięć widocznych od 15 lat między muzułmańską ludnością malezyjskiego pochodzenia mieszkającą na południu Tajlandii, a większością Tajów, będących buddystami. Na przestrzeni tych kilkunastu

lat konflikt między stronami pochłonął już 7000 ofiar, ale nadal nie przyciągnął on wystarczającej uwagi na arenie międzynarodowej, aby podjęto próby jego rozwiązania.

24 lipca: Filipiny wyraziły zainteresowanie zakupem łodzi podwodnej od Francji. Podczas wywiadu minister obrony - Delfin Lorenzana, poinformował o planie zakupu okrętu podwodnego typu Scorpène z napędem hybrydowym, będącego efektem współpracy francusko-hiszpańskiej (firm Direction des Constructions Navales i Navantia, a teraz również Naval Group). Okręty podwodne Scorpène o wartości minimalnej 450 mln USD są przystosowane do prowadzenia różnego rodzaju misji, od zwalczania innych okrętów, przez zbieranie danych wywiadowczych czy zakładania min. Ponadto jednostki tego typu dysponują zaawansowaną technologią wyciszania hałasu, posiadają hydro-dynamicznie zoptymalizowany kształt oraz sprzęt umożliwiający wykonywanie precyzyjnych ataków bronią kierowaną (zarówno torpedami jak i pociskami rakietowymi). Okręty podwodne tego typu są obecnie na wyposażeniu takich państw jak Brazylia, Chile, Indie, Malezja, Norwegia, Polska czy Hiszpania. Oprócz francuskiej oferty filipiński resort obrony rozważa też inne propozycje złożone przez Rosję, Koreę Południową i Niemcy.

25 lipca: indonezyjska firma energetyczna walczy z wyciekami ropy naftowej w jednym ze swoich obiektów. Na konferencji prasowej dyrektor państwowej firmy energetycznej Pertamina - Dharmawan Samsu, poinformował, iż podczas wydobycia gazu ziemnego przez stację Off-shore North West Java doszło do wycieku ropy naftowej i gazu ziemnego do morza. Ogłoszono stan wyjątkowy, ale ropa naftowa na powierzchni wody dotarła już do wybrzeża regionu Karawang w Jawie Zachodniej, oddalonego o 2 km od stacji wydobywczej. Specjaliści ocenili, że mimo środków zapobiegawczych zastosowanych przez Pertamina, usuwanie szkód może potrwać od 8 do 10 tygodni. W całą operację zaangażowano kilkadziesiąt statków i różnego rodzaju siatki ochronne ograniczającej rozprzestrzenianie się wycieku ropy. W akcję zaangażowana została renomowana firma Boots & Coots, która była zaangażowana podczas kontroli wycieku w Zatoce Meksykańskiej.

26 lipca: Tajlandia wstrzymuje zakup energii ekologicznej pochodzącej z tamy w Laosie. W 2012 roku rozpoczęła się budowa na rzece Mekong tamy Xayaburi w Laosie przez tajską firmę Karnchang, która ma rozpocząć swoją działalność w październiku bieżącego roku. Mimo alarmujących opinii ekologów urząd ds. energii elektrycznej Tajlandii (EGAT) zgodził się na zakup od Laosu 95% energii wytwarzanej przez ten obiekt. Inwestycja jest jednym z czynników, który przyczynił się do suszy i bardzo niskiego poziomu wody w rzece na północy kraju, co skłoniło mieszkańców tego regionu do złożenia petycji do sądu administracyjnego, aby ten nie dopuścił do zakupu energii przez EGAT. Na chwilę obecną decyzja o zakupie energii została wstrzymana do czasu rozpatrzenia sprawy przez sąd i specjalistów.

27 lipca: delegacja z Birmy pojechała do Bangladeszu na rozmowy poświęcone repatriacji Rohingja. Birmańska delegacja na czele, której stanął minister spraw zagranicznych - U Myint Thu, przyjechała do Koks Badżar w Bangladeszu na rozmowy dotyczące procesu repatriacji muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja. Co prawda Birma i Bangladesz podpisały umowę o repatriacji w listopadzie 2017 roku, ale jak dotąd praktycznie żaden przedstawiciel

mniejszości nie zdecydował się na powrót do Birmy, ponieważ oczekują od rządu w Naypyidaw przyznania obywatelstwa. Jeden z przywódców Rohingja - Dil Mohammad, który brał udział w rozmowach przeprowadzonych w obozie dla uchodźców Kutupalong dobrze ocenił rozmowy z delegacją. Podkreślił jednak, że podtrzymał warunki, aby birmański rząd oficjalnie uznał Rohingja za mniejszość etniczną (a nie jak do tej pory bengalskich imigrantów) i przyznał jej obywatelstwo.

30 lipca: na tronie Malezji zasiadł 16. król. Pół roku po nieoczekiwanej abdykacji Sultana Muhammada V został koronowany jego następca Abdullah Sultan Ahmad Shah, który przybrał imię Abdullah II. Jego poprzednik zrezygnował z tronu, aby poślubić miss Moskwy - Rihanę Oksanę Gorbaczenko w listopadzie 2018 roku. Prawnik byłego króla poinformował jednak w oświadczeniu pod koniec czerwca bieżącego roku, że para się rozwiodła. Sprawa nie jest do końca jasna, ponieważ miss Moskwy cały czas utrzymuje, że jest żoną byłego monarchy.

30-31 lipca: w Tajlandii rozpoczęło się 52. spotkanie ministrów spraw zagranicznych ASEAN. Minister spraw zagranicznych Tajlandii - Don Pramudwinai, zainaugurował spotkanie, ponieważ Tajlandia sprawuje roczną prezydencję w Stowarzyszeniu Narodów Azji Południowo-Wschodniej. Szefowie resortów omówili postępy we wdrażaniu inicjatyw zatwierdzonych podczas 34. szczytu ASEAN, takich jak ASEAN Leaders' Vision Statement on Partnership for Sustainability" czy "ASEAN Outlook on the Indo-Pacific". Ponadto doceniono wysiłek rządu Indonezji, który wybudował nowy budynek Sekretariatu ASEAN, którego oficjalne otwarcie zaplanowano na 8 sierpnia. Ministrowie poruszyli także kwestie związane z wyzwaniem dotyczącymi czwartej rewolucji przemysłowej, dzięki której będzie możliwy dalszy rozwój gospodarek wszystkich państw członkowskich oraz zmniejszenie dysproporcji pomiędzy nimi. Oprócz tego poruszono temat sytuacji muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja i działań podejmowanych przez rząd w Birmie, a także omówiono postępy w negocjacjach nad Wszechstronnym Regionalnym Partnerstwem Ekonomicznym (RCEP).

1 sierpnia: premier Malezji potwierdził swoje plany przekazania władzy Anwarowi Ibrahimowi. Mahathir Mohamad kolejny raz deklaruje, że przestanie pełnić funkcję premiera w połowie swojej kadencji, a jego stanowisko przejmie Anwar Ibrahim, stojący na czele Ludowej Partii Sprawiedliwości. Z doniesień prasowych wynika jednak, że przedstawiciele opozycji, wśród których znaleźli się wiceprzewodniczący Zjednoczonej Malezyjskiej Organizacji Narodowej i minister obrony - Datuk Seri Hishammuddin Hussein, wiceprzewodniczący Malezyjskiej Partii Islamskiej - Datuk Seri Dr Samsuri Ahmad Mokhtar oraz sekretarz generalny Narodowej Partii Zaufania - Datuk Takiyuddin Hassan, spotkali się z premierem, aby go przekonać, żeby pozostał na swoim stanowisku do końca pełnej kadencji.

1 sierpnia: Australia przeznaczy 55 mln USD na walkę z handlem ludźmi w Azji Południowo-Wschodniej. Minister spraw zagranicznych Australii - Marise Payne, zadeklarowała podczas spotkania szefów resortów spraw zagranicznych ASEAN, że australijski rząd przekaże Azji Południowo-Wschodniej 55 mln USD na walkę z handlem ludźmi w ciągu dziesięcioletniego planu. Środki zostaną przekazane na szkolenia dla policjantów i sędziów, dzięki którym będą

w stanie skuteczniej wykrywać tego rodzaju nadużycia i prowadzić procesy sądowe, które często obejmują swoim zasięgiem obywateli więcej niż jednego państwa. Skala handlu ludźmi w regionie została ujawniona w 2015 roku kiedy rząd Tajlandii próbował zamknąć szlak, którym przemycano ludność muzułmańskiej mniejszości etnicznej Rohingja, która była wykorzystywana jako tania siła robocza, a młode kobiety jako potencjalne żony dla zamożnych mężczyzn, głównie z Chin gdzie popyt na tego rodzaju usługi jest największy.

1 sierpnia: rzecznik kambodżańskiego rządu odpowiedział na amerykańską krytykę. Z okazji rocznicy wyborów w Kambodży, w których Kambodżańska Partia Ludowa zdobyła wszystkie 125 mandatów do parlamentu, amerykańska ambasada za pośrednictwem portalu społecznościowego skrytykowała rząd Hun Sena stwierdzeniem, że wyniki wyborów nie są odzwierciedleniem woli obywateli. Podczas konferencji prasowej rzecznik rządu - Phay Siphon, zwrócił się do pracowników amerykańskiej ambasady, iż powinni się powstrzymać od tego rodzaju komentarzy i mimo przyjaznych relacji między państwami nie są zmuszeni do przebywania w Kambodży, dlatego mogą w każdej chwili wyjechać. Rzeczniczka ambasady USA nie odniosła się do całej sytuacji.

2 sierpnia: firma Sharp rezygnuje z produkcji w Chinach i zbuduje nową fabrykę w Wietnamie. Wiceprezes wykonawczy Sharp - Katsuaki Nomura, poinformował w wywiadzie prasowym, że z uwagi na brak postępów w rozmowach między Chinami i Stanami Zjednoczonymi w sprawie wojny handlowej w Szanghaju i zapowiedzią Donalda Trumpa nowych taryf celnych obejmujących import ekranów LCD, podjęto decyzję o budowie nowej fabryki w pobliżu Ho Chi Minh, która ma rozpocząć działalność w 2020 roku. Sharp odczuł spadek zysków w wyniku wojny handlowej między innymi dlatego, że zaopatruje w części do telefonów firmę Apple. W drugim kwartale bieżącego roku zyski wyniosły 115 mln USD, co stanowi spadek o 35% w porównaniu do roku ubiegłego. Jest to pierwszy tak duży spadek zysków od czasu przejęcia Sharp przez Hon Hai Precision Industry, lepiej znany jako Foxconn w sierpniu 2016 roku.

2 sierpnia: Unia Europejska wesprze Filipiny w walce z dengą. Unia Europejska wydała oświadczenie, w którym deklaruje przekazanie 100 tys. EURO na rzecz filipińskiego Czerwonego Krzyża zajmującego się pomocą społecznościom najbardziej dotkniętym epidemią dengi w tym kraju. Z pomocy ma skorzystać ponad 300 tys. osób zamieszkujących takie regiony jak Calabarzon, Luzon, Visayas, Manila czy Visayas. Środki zostaną przeznaczone między innymi na utworzenie oddziałów ratunkowych i dodatkowych oddziałów szpitalnych oraz zapewnienie większej ilości personelu medycznego. Według najnowszych danych z filipińskiego Departamentu Zdrowia w ciągu pierwszych sześciu miesięcy 2019 roku zgłoszono blisko 116 tys. przypadków infekcji wirusa, w tym 491 przypadków zgonów.

5 sierpnia: śledczy ONZ wezwali do nałożenia sankcji na firmy powiązane z birmańskim wojskiem. Panel ekspertów ds. praw człowieka zidentyfikował dziesiątki firm związanych z wojskiem, które kontrolują ogromne obszary gospodarki Birmy i jest oskarżany przez ONZ o prowadzenie kampanii z „ludobójczym zamiarem” przeciwko mniejszości Rohingja. Śledczy zidentyfikowali co najmniej 59 zagranicznych firm, które prowadzą jakąkolwiek formę współpracy

z birmańskim wojskiem, w tym firmy z Francji, Belgii, Szwajcarii, Hongkongu i Chin. Z raportu wynika również, że 15 z nich prowadzi wspólne przedsięwzięcia z dwoma konglomeratami wojskowymi lub ich spółkami zależnymi. Wzywając do wprowadzenia embarga na broń w tym kraju, śledczy wskazali również 14 firm, które od 2016 roku sprzedawały broń i sprzęt militarny siłom bezpieczeństwa w Birnie.

5 sierpnia: Unia Europejska i Wietnam podpisała porozumienie obronne. Szefowa unijnej dyplomacji - Federica Mogherini, po wzięciu udziału w Forum Regionalnym i konferencji ministerialnej UE-ASEAN w Tajlandii udała się do Hanoi, gdzie wspólnie z wietnamskim ministrem obrony - Ngo Xuan Lich, podpisała porozumienie w sprawie bezpieczeństwa między UE a Wietnamem, a także porozumienie o podstawie do udziału (Framework Participation Agreement), umożliwiające współpracę obu stron w misjach kryzysowych. Jest to jednoznaczny sygnał, że UE stara się zacieśnić stosunki obronne z regionem, w szczególności z Wietnamem, który jest stroną w sporze terytorialnym na Morzu Południowochińskim, który budzi coraz więcej emocji, biorąc pod uwagę aktywność chińskich statków na tym akwenie.

6 sierpnia: Wietnam planuje zwiększyć import ze Stanów Zjednoczonych. Państwowe media podały informację o planach budowy większej ilości elektrowni węglowych, aby zaspokoić rosnące zapotrzebowanie na energię elektryczną. Ponadto rząd zamierza zwiększyć import ze Stanów Zjednoczonych, przyczyniając się tym samym do obniżenia deficytu handlowego, który może doprowadzić do zwiększenia taryf celnych, podobnie jak to było w przypadku Chin. Przedstawiciele państwowych spółek Vinacomin (Vietnam National Coal-Mineral Industries Corp) i Xcoal Energy & Resources spotkali się w Hanoi, żeby omówić warunki importu amerykańskiego węgla. Do tej pory Wietnam importował ten surowiec głównie z Australii i Indonezji. Ministerstwo handlu i przemysłu szacuje, że do 2030 udział energii produkowanej przez elektrownie węglowe wzrośnie z 38,1% do 42,6%. Oprócz węgla wietnamska firma Binh Son Refining and Petrochemical zapowiedziała import od 2 do 3 mln baryłek amerykańskiej ropy od U.S. West Texas Intermediate w drugiej połowie bieżącego roku do rafinerii Dung Quat. Działania te są efektem wzrostu nadwyżki handlowej ze Stanami Zjednoczonymi w pierwszej połowie bieżącego roku do 20,59 mld USD w porównaniu do 15,55 mld USD w tym samym okresie w 2018 roku. W planach rządu z Hanoi jest również zakup amerykańskiego gazu LNG, ale w tym celu musi zostać wybudowany specjalnego terminalu LNG.

8 sierpnia: były prezes indonezyjskich linii lotniczych Garuda został aresztowany. Po dwóch latach śledztwa przez indonezyjską Komisję Antykorupcyjną w sprawie nieprawidłowości związanych z funkcjonowaniem Garuda, aresztowany został jej były prezes - Emirsyah Satar, pod zarzutem korupcji i prania brudnych pieniędzy. Według doniesień medialnych w latach 2005-2014 przyjął korzyści majątkowe w wysokości 1,4 mln USD z czego 188 tys. USD w gotówce. Wszystkie korzyści miały związek z kontraktami zawieranymi z czterema głównymi producentami samolotów i części do nich, takimi jak Rolls-Royce, Airbus, Avions de Transport Regional (ATR) i Bombardier. Emirsyah Satar za pośrednictwem swojego adwokata zaprzeczył wszystkim stawianym mu zarzutom.

9 sierpnia: prezydent Indonezji przybył z oficjalną wizytą do Malezji. Joko Widodo przyjechał do Kuala Lumpur pierwszy raz od ostatnich wyborów z kwietnia bieżącego roku, kiedy został wybrany na drugą kadencję. Spotkał się między innymi z premierem Mahathirem Mohamadem, z którym omówił szereg kwestii, takich jak projekt budowy wspólnej marki samochodowej dla ASEAN, negocjacje z Unią Europejską w sprawie wykorzystania oleju palmowego w biopaliwach, imigranci zarobkowi, czy spory dotyczące wyznaczenia linii granicznych w przestrzeni powietrznej i morskiej między państwami. Niezależni obserwatorzy oceniają, że stosunki dwustronne między państwami uległy wyraźnej poprawie od czasu przejścia stanowiska premiera przez Mahathira Mohamada w 2017 roku. Do jednej z najważniejszych informacji należy jednak zaliczyć stwierdzenie o bliższej współpracy, albo nawet możliwości połączenia dwóch największych koncernów petrochemicznych, czyli Petronas i Pertamina.

9 sierpnia: Malezja wniosła 17 aktów oskarżenia przeciwko pracownikom Goldman Sachs w sprawie 1MDB. Prokurat generalny - Tommy Thomas, poinformował o sformułowaniu 17 aktów oskarżenia przeciwko obecnym i byłym pracownikom Goldman Sachs, którym za korupcję i pranie brudnych pieniędzy grożą kary do 10 lat pozbawienia wolności oraz grzywny wynoszące co najmniej 239 tys. USD. Wśród oskarżonych znaleźli się między innymi Richard Gnodde – dyrektor generalny Goldman Sachs International, Michael Evans - prezes Alibaba Group Holding Ltd i były dyrektor Goldman Sachs (oddział azjatycki) oraz Michael Sherwood - były wiceprezes Goldman Sachs Group. Według Departamentu Sprawiedliwości w latach 2009-2014 z państwowego funduszu inwestycyjnego 1MDB sprzeniewierzono ponad 4,5 mld USD. Z kolei władze Malezji będą się ubiegały o odszkodowanie od Goldman Sachs w wysokości 7,5 mld USD.

9 sierpnia: Malezja nie zabroni wydobycia ziem rzadkich australijskiej firmie. Podczas swojej wizyty w Japonii, premier Mahathir Mohamad poinformował na konferencji prasowej, że australijska firma Lynas będzie mogła kontynuować wydobycie ziem rzadkich w stanie Pahang. Część społeczeństwa sprzeciwia się dalszej działalności firmy Lynas w kraju, która od 2012 roku zajmuje się wydobyciem ziem rzadkich w wyniku czego produkowane są radioaktywne odpady, stanowiące zagrożenie dla środowiska naturalnego. Wkrótce ma zostać podjęta decyzja o przedłużeniu pozwolenia dla Lynas na kontynuowanie prac wydobywczych (bieżące pozwolenie kończy się drugiego września bieżącego roku), ale najprawdopodobniej będzie ono krótsze niż trzy lata. Oprócz tego, że firma Lynas jest jednym z głównych konkurentów dla chińskich przedsiębiorstw, które dominują pod względem wydobycia ziem rzadkich, to dodatkowo indonezyjska kopalnia zapewnia ponad 600 miejsc pracy dla mieszkańców stanu Pahang.

9 sierpnia: Indonezja zagroziła Unii Europejskiej podwyżką ceł na produkty mleczne. Minister gospodarki Indonezji - Enggartiasto Lukita, w odpowiedzi na propozycję Unii Europejskiej dotyczącą wprowadzenia ograniczeń na wykorzystanie oleju palmowego do produkcji biopaliwa do 2030 roku, zaproponował zwiększenie taryf celnych na import produktów mlecznych z państw członkowskich UE. Obecnie cła na produkty mleczne wynoszą 5-10%, natomiast Enggartiasto Lukita zaproponował ich zwiększenie do poziomu 8-18% podobnie jak w przypadku proponowanych taryf celnych na biopaliwa na bazie oleju palmowego. Minister zapowiedział również zwiększenie importu z państw nie należących do Unii Europejskiej.

10 sierpnia: filipińska armia poszukuje terrorystów ze Sri Lanki. Rzecznik filipińskiej armii - Edgard Arevalo poinformował o dochodzeniu w sprawie dwóch domniemych terrorystów ze Sri Lanki, którzy mieli planować zamach bombowy w Luzon. Według doniesień medialnych Mark Kevin Samhoon i Victoria Sophia Sto przedostali się na terytorium Filipin, gdzie mają zrealizować zamach samobójczy. Podejrzani są również powiązani z grupą terrorystyczną Suyuful Khilafa Fi Luzon, która w kwietniowym zamachu na Sri Lance zabiła ponad 200 osób. Oddziały wojska w Luzon postawione zostały w stan najwyższej gotowości, dlatego zwiększono ilość patroli, mających na celu szybkie wykrycie podejrzanych.

12 sierpnia: Kambodża i Laos doszły do porozumienia w sprawie przygranicznych napięć. Premier Hun Sen spotkał się w stolicy Laosu ze swoim odpowiednikiem - Thongloun Sisoulith, w sprawie incydentu polegającego na wkroczeniu w kwietniu bieżącego roku 30 żołnierzy z Laosu na terytorium Kambodży w prowincji Stung Treng. Premier Kambodży wystosował oficjalne pismo w tej sprawie do Thonglouna Sisoulitha zaraz po naruszeniu granicy między państwami, ale nie otrzymał odpowiedzi, dlatego skierował kambodżańskich żołnierzy na granicę z Laosem. Na konferencji prasowej, zorganizowanej po spotkaniu, premierzy obu państw poinformowali, że wyjaśnili całą sytuację i nie ma żadnych powodów do niepokoju. Hun Sen rozkazał wycofanie żołnierzy z obszaru przygranicznego. Przedstawiciele obu stron będą musieli uzgodnić jeszcze szczegóły dotyczące kształtu granicy oraz zasad postępowania w jej obszarze, co ma związek z pracami budowlanymi prowadzonymi przez Kambodżę w tym rejonie.

13 sierpnia: liczba ofiar śmiertelnych w wyniku osunięć ziemi w Birmie rośnie. Rzecznik birmańskiej straży pożarnej w stanie Mon poinformował o najnowszych statystykach dotyczących osunięć ziemi, będących efektem obfitych deszczów monsunowych. U podnóży góry Malat zginęło już 65 osób w wyniku osuwiska ziemi. Straż pożarna i służby ratunkowe cały czas prowadzą prace mające na celu odnalezienie wszystkich osób zaginionych. Podjęto również działania, które mają ochronić mieszkańców innych zagrożonych terenów przed podobnymi tragediami.

13 sierpnia: Indonezja odesłała do Australii 210 ton nielegalnych odpadów. Władze Indonezji podjęły kolejną decyzję o odesłaniu do kraju pochodzenia śmieci, niezgodnych z opisem zawartym w umowie. Tym razem w sześciu kontenerach o łącznej wadze 210 ton odesłano odpady z gospodarstw domowych i inne nienadające się do recyklingu. Według umowy do Indonezji miały trafić tylko i wyłącznie odpady papiernicze, które miały zostać poddane recyklingowi. W ten sposób państwa Azji Południowo-Wschodniej próbują sobie radzić z odpadami wysyłanymi przez państwa rozwinięte.

15 sierpnia: birmańscy rebelianci zaatakowali szkołę wojskową. Rzecznik armii - Tun Tun Nyi, poinformował o ataku rebeliantów należących do Sojuszu Północnego (The Northern Alliance) na akademię wojskową w Pyin Oo Lwin na zachodzie stanu Shan, w której szkoleni są inżynierowie. W wyniku ataku zginęło 15 osób, wśród których znaleźli się żołnierze policjanci i jeden cywil, będący nauczycielem w akademii. Rebelianci dokonali w tym samym czasie cztery

ataki w innych lokalizacjach. Ataki świadczą o zaostrzeniu konfliktu na tle etnicznym w Birnie, a także o braku efektów negocjacji pokojowych. Ostatnie porozumienie o zawieszeniu broni, które zakończyło się pod koniec czerwca zostało przedłużone do końca sierpnia. Rzecznik Narodowej Armii Wyzwolenia Ta'ang, jednej z grup należących do Sojuszu Północnego, powiedział, że atak jest odpowiedzią na ostatnie działania armii wobec mniejszości etnicznych w stanie Shan.

15 sierpnia: Malezja przedłużyła licencję australijskiej firmie na wydobycie metali ziem rzadkich. Rząd w Kuala Lumpur wydał zgodę firmie wydobywczej Lynas na kontynuowanie wydobycia metali ziem rzadkich przez kolejnych sześć miesięcy. Warunkiem pozwolenia jest jednak przedstawienie przez firmę planu budowy składowiska odpadów radioaktywnych wytwarzanych podczas wydobycia surowców, które będzie spełniało normy bezpieczeństwa i nie będzie miało negatywnego wpływu na środowisko naturalne. Alternatywnym rozwiązaniem jest podpisanie przez australijską firmę umowy na wywóz odpadów do innego państwa. W ciągu najbliższych sześciu miesięcy działalność Lynas zostanie objęta ścisłą kontrolą w celu upewnienia się, czy wszystkie warunki wymagane do przedłużenia licencji zostały spełnione. Kopalnia metali ziem rzadkich australijskiej firmy w Malezji o wartości 800 mln USD funkcjonuje od 2012 roku i jest jednym z głównych konkurentów chińskich firm, które dominują pod względem produkcji tego surowca, niezbędnego w rozwoju przemysłu zbrojeniowego czy zaawansowanego sprzętu elektronicznego.

16 lipca: prezydent Indonezji poszukuje poparcia w sprawie przeniesienia stolicy państwa na Borneo. Dzień przed obchodami święta niepodległości Joko Widodo podczas swojego wystąpienia w parlamencie zaproponował przeniesienie stolicy państwa z Dżakarty na wyspę Borneo, dzieloną z Malzją i Brunei. Dżakarta jest jednym z najbardziej zanieczyszczonych miast na świecie zamieszkanym przez 10 mln osób, a niskie położenie nad poziomem morza stanowi duże ryzyko zalania i podtopień podczas obfitych deszczów i innych ekstremalnych zjawisk atmosferycznych. W maju bieżącego roku prezydent odbył podróż po Kalimantanie znajdującym się na Borneo i to właśnie tam najprawdopodobniej ma zostać przeniesiona stolica państwa, jednak nadal nie jest jasne czy będzie ona ulokowana w części centralnej wschodniej czy południowej. Według ministra ds. planowania - Bambang Brodjonegoro, ten skomplikowany proces może pochłonąć 33 mld USD. W tej kwocie zawarto budowę budynków rządowych i mieszkalnych dla 1,5 mln osób, które mogłyby rozpocząć przeprowadzkę w 2024 roku. Przeniesienie stolicy państwa nie jest nowością w Azji Południowo-Wschodniej, ponieważ w 2005 roku militarny rząd Birmy przeniósł stolicę z Rangun do Naypyidaw. Natomiast w latach dziewięćdziesiątych przywódca Malezji - Mahathir Mohamad, zbudował administracyjną stolicę w Putrajaya, około 33 km od Kuala Lumpur.

16 sierpnia: Tajlandia przedstawiła plan pakietu pomocowego dla rolników. Uttama Savanayana, pełniący funkcję ministra finansów poinformował o wdrożeniu pakietu pomocowego dla rolników, który ma się przyczynić do pobudzenia krajowej gospodarki. Pakiet o wartości 10,2 mld USD (1,9% PKB Tajlandii) ma wpłynąć na wzrost gospodarki, który jest najniższy od czterech lat, na co głównie ma wpływ wojna handlowa między Stanami Zjednoczonymi i Chinami.

Jedna trzecia środków będzie pochodzić z budżetu państwa, natomiast pozostała część zostanie pokryta z pożyczek zaciągniętych przez rządowe instytucje finansowe. Przewidywany wzrost gospodarki na rok 2019 oscylował między 3,3-3,8%, jednak wynik 2,8% z pierwszego kwartału bieżącego roku sugeruje, że rozwój gospodarczy Tajlandii będzie niższy niż prognozowano. Oprócz subsydiów i nisko oprocentowanych pożyczek dla rolników z pakietu pomocowego rząd planuje przeznaczyć po 1500 bahtów (48,6 USD) dla 10 mln obywateli, aby pobudzić przemysł turystyczny, który jest jedną z głównych gałęzi tajskiej gospodarki. Rząd będzie dążył również do zapewnienia szeregu dodatków finansowych dla osób z najniższymi dochodami, w skład których będzie wchodziło np. dofinansowanie do szkoleń zawodowych, kosztów dojazdu do pracy itd. Część środków z pakietu pomocowego zostanie też przeznaczona dla małych i średnich przedsiębiorstw na zakup niezbędnych maszyn i materiałów umożliwiających rozwój przedsiębiorstwa.

19 sierpnia: premier Malezji wezwał Wielką Brytanię do zwiększenia współpracy z producentami oleju palmowego. Mahathir Mohamad w wywiadzie udzielonym dla Bloomberg wezwał brytyjski rząd do wsparcia producentów oleju palmowego z Malezji po planowanym opuszczeniu przez Wielką Brytanię Unii Europejskiej 31 października. W marcu Komisja Europejska stwierdziła, że produkcja oleju palmowego przyczynia się do nadmiernej wycinki lasów, dlatego w najbliższym czasie wprowadzi znaczące ograniczenia na wykorzystanie oleju palmowego, zwłaszcza jeżeli chodzi o produkcję biopaliwa. Malezja jako jeden z największych producentów oleju palmowego na świecie dąży do nawiązania współpracy z państwami nie należącymi do Unii Europejskiej, żeby w jak najmniejszym stopniu odczuć skutki unijnych regulacji.

19 sierpnia: Tajlandia proponuje utworzenie centrów zajmujących się zwalczaniem fałszywych informacji we wszystkich państwach ASEAN. Sekretarz generalny Krajowej Komisji Radiofonii i Telewizji Tajlandii - Takorn Tantasith, poinformował o propozycji rządu, aby wykorzystały firmy technologiczne z państw Azji Południowo-Wschodniej do utworzenia sieci centrów zajmujących się przeciwdziałaniem rozpowszechnianiu fałszywych informacji za pośrednictwem wszystkich rodzajów mediów. Plan został przedstawiony podczas spotkania przedstawicieli firm telekomunikacyjnych i mediów społecznościowych w Bangkoku ze wszystkich państw członkowskich Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej, na którym pojawili się między innymi reprezentanci takich firm jak Facebook, Line Corp, Amazon czy Netflix. Działanie centrów miałyby zostać w całości sfinansowane przez firmy technologiczne i telekomunikacyjne. Minister ds. cyfryzacji Tajlandii - Puttipong Punnakanta, za pośrednictwem mediów społecznościowych dodał, że tego rodzaju centra zajmowałyby się między innymi usuwaniem treści związanych z dziecięcą pornografią czy mowy nienawiści w stosunku do rządu. Ponadto pracownicy centrum usuwaliby fałszywe informacje i niezweryfikowane konta użytkowników. W ostatnim czasie coraz częściej widoczne są działania państw regionu mające na celu zwalczanie tego rodzaju procederu. W maju bieżącego roku Singapur uchwalił odpowiednią ustawę nakładającą na portale społecznościowe obowiązek weryfikowania i usuwania treści, które w ocenie rządu są fałszywe. Natomiast w Wietnamie podobne zadanie spełnia ustawa o cyberbezpieczeństwie, która została uchwalona w ubiegłym roku.

19 sierpnia: w Indonezji wybuchły zamieszki po aresztowaniu studentów. Podczas obchodów dnia niepodległości 17 sierpnia w Surabaja we wschodniej Jawie, część studentów pochodzących z Papui wygięła masz, na którym zawieszona była flaga państwowa. Policja użyła gazu łzawiącego przeciwko studentom i aresztowała 43 osoby. Doprowadziło to do zamieszek, w wyniku których podpalono budynek rady ustawodawczej i zablokowano ulice w stolicy prowincji Papua Zachodnia – Manokwari. Gubernator Papui - Lukas Enembe, udzielił wywiadu telewizyjnego, gdzie zwrócił uwagę, iż zamieszki są wynikiem działań policji wymierzonej w studentów pochodzących z Papui, a także rasistowskich wyzwisk pod ich adresem. Rzecznik policji krajowej - Dedi Prasetyo powiedział, że policjanci robią co tylko w ich mocy, żeby ustabilizować sytuację. Protesty rozprzestrzeniły się jednak na inne miasta. W Timika około 1000 protestujących starło się z policją, a w Sorong około 250 więźniów uciekło z więzienia, które zostało podpalone podczas protestów. Rząd podjął decyzję o rozdysponowaniu dotychczasowych sił (1200 policjantów) w miejsca objęte zamieszkami, głównie do Monokwari i Sorong.

20 sierpnia: premier Kambodży pozwał lidera opozycji przed francuskim sądem. Premier Hun Sen złożył pozew o zniesławienie przeciwko długoletniemu liderowi kambodżańskiej opozycji – Sam Rainsy, który za pośrednictwem mediów społecznościowych i w udzielonym wywiadzie oskarżył go o zlecenie zabójstwa szefa państwowej policji – Hok Lundy, który zginął w katastrofie helikoptera w 2008 roku. Sam Rainsy przebywa we Francji od 2015 roku, ponieważ uciekł z Kambodży, gdzie został skazany na karę dwóch lat pozbawienia wolności za zniesławienie premiera Hun Sena. Pozew został złożony zaledwie kilka dni po tym jak wydano oświadczenie, że Partia Narodowego Ocalenia Kambodży, której założycielem jest Sam Rainsy, zamierza wznowić swoją działalność w Kambodży 9 listopada bieżącego roku, czyli w dniu odzyskania przez państwo niepodległości. Jeżeli lider opozycji zdecyduje się powrócić do Kambodży będzie musiał zmierzyć się z kilkudziesięcioma pozwami, które zostały już przygotowane przez prawników premiera.

21 sierpnia: w Birmie doszło do kolejnego starcia żołnierzy z rebeliantami. Eskalacja walk w stanach Shan i Kaczin doprowadziła do śmierci 19 osób, a ponad 2000 było zmuszonych do ucieczki. Przedstawiciele mniejszości etnicznych znaleźli schronienie w klasztorach wokół miasta Lashio na północy stanu Shan i są zależni od grup pomocowych i wolontariuszy rządowych, którzy dostarczają niezbędne środki do życia. Mimo prowadzonych rozmów z Sojuszem Północnym, zrzeszającym wszystkie ugrupowania rebeliantów, cały czas dochodzi do starć zbrojnych z wojskiem.

22 sierpnia: Indonezja przeniesie swoją stolicę do wschodniego Kalimantanu. Minister ds. planowania przestrzennego - Sofyan Djalil, potwierdził w wywiadzie dla portalu internetowego, że stolica państwa zostanie przeniesiona z zatłoczonej Dżakarty do wschodniego Kalimantanu, gdzie na obszarze 3 tys. hektarów zostanie rozpoczęty pierwszy etap budowy. Mimo tego, że nie podano więcej szczegółów media spekulują, że Joko Widodo wybierze obszar Bukit Soeharto we wschodnim Kalimantanie lub miasto Samboja na nowe centrum administracyjne. Z kolei Bambang Brodjonegoro, pełniący funkcję szefa krajowej agencji planowania rozwoju (Bappenas), stwierdził ostatnio, iż ze względów logistycznych nowa stolica powinna być miastem

portowym. Przeniesienie stolicy będzie kosztowało co najmniej 33 mld USD, a rozpocznie się od przeniesienia 1,5 mln urzędników państwowych w 2024 roku.

23 sierpnia: Stany Zjednoczone i ASEAN wezmą udział w pierwszych wspólnych manewrach wojskowych na morzu. Podczas ubiegłorocznego szczytu ministrów obrony państw członkowskich ASEAN w Singapurze, w którym wzięli również udział przedstawiciele Stanów Zjednoczonych, podjęto decyzję o zorganizowaniu wspólnych, morskich ćwiczeń wojskowych. Na początku września marynarki wojenne USA i państw ASEAN rozpoczną manewry w Zatoce Tajlandzkiej i potrwać najprawdopodobniej pięć dni. Warto zaznaczyć, że państwa należące do ASEAN wzięły udział w podobnych ćwiczeniach po raz pierwszy z Chinami w październiku ubiegłego roku u wybrzeży prowincji Guangdong.

26 sierpnia: Malezja planuje zakup nowego uzbrojenia. Rząd Malezji prowadzi rozmowy z przedstawicielami sześciu państw (Chiny, Rosja, Indie, Pakistan, Turcja i Iran) w sprawie zakupu nowego sprzętu wojskowego. Minister obrony - Mohamad Sabu, poinformował, że problemy finansowe państwa i związane z nimi cięcia budżetowe spowolniły program modernizacji sił zbrojnych. Między innymi dlatego prowadzone są negocjacje, żeby umowy na nowe uzbrojenie przewidywały zapłatę w postaci dostaw oleju palmowego. W ten sposób malezyjski rząd chce rozwiązać inny problem jakim są zmiany prawne Unii Europejskiej, która dąży do całkowitego wyeliminowania oleju palmowego z produkcji biopaliw. Ministerstwo obrony liczy na to, że uda się w ten sposób pozyskać nowe statki bojowe i szybkie łodzie przechwytyjące dla marynarki wojennej, a także samoloty do obserwacji dalekiego zasięgu oraz drony dla lotnictwa. Minister Mohamad Sabu zapowiedział również, że w bieżącym roku zostanie przedstawiony w parlamencie 10-letni plan polityki obronnej, który w dużej mierze skupi się na zwiększeniu zdolności bojowych Malezji na morzu, głównie ze względu na spór terytorialny na Morzu Południowochińskim.

26 sierpnia: prezydent Indonezji poinformował o ustaleniach dotyczących przeniesienia stolicy kraju. Na oficjalnej konferencji prasowej Joko Widodo poinformował, iż po trzech latach intensywnych badań podjęto decyzję o przeniesieniu stolicy państwa z Dżakarty do wschodniego Kalimantanu, a dokładniej mówiąc na pogranicze dwóch regionów, Penajam Paser i Kutai Kertanegara. Dodał również, że odpowiedni projekt ustawy regulujący prawnie proces przeniesienia stolicy zostanie jak najszybciej przygotowany, a następnie przesłany do zaakceptowania przez Izbę Reprezentantów.

28 sierpnia: Birma weźmie udział w najbliższych manewrach marynarek wojennych USA i ASEAN mimo nałożonych w ostatnim czasie sankcji. Rzecznik wojska – Zaw Min Tun, poinformował, iż birmańska marynarka wojenna została zaproszona przez ASEAN do wzięcia udziału we wspólnych ćwiczeniach ze Stanami Zjednoczonymi w Zatoce Tajlandzkiej, które mają się odbyć na początku września. Dowództwo wyraziło zgodę na uczestnictwo w manewrach, będących odpowiedzią na ostatnią aktywność chińskiej floty na Morzu Południowochińskim. Wszystko wskazuje na to, że amerykańskie sankcje nałożone na wysoko postawionych przedstawicieli birmańskiego wojska, odpowiedzialnych za prześladowania muzułmańskiej

mniejszości etnicznej Rohingja z sierpnia 2017 roku nie miały wpływu na decyzję o udziale tego państwa w ćwiczeniach. Decyzja wydaje się tym bardziej szokująca w obliczu doniesień o amerykańskich planach rozszerzenia sankcji na Birmę.

29 sierpnia: Indonezja przeznaczy 40 mld USD na modernizację Dżakarty w ciągu najbliższej dekady. Pomimo planów przeniesienia stolicy kraju do wschodniego Kalimantanu, rząd nadal będzie inwestował w Dżakarcie. Właśnie wydano oświadczenie, według którego w ciągu najbliższych dziesięciu lat duża część obszarów miejskich zostanie poddana rewitalizacji za kwotę 40 mld USD. Zdecydowana większość środków ma zostać przeznaczona na budowę nowych linii metra, autostrad i wiaduktów, żeby rozładować natężenie ruchu, powodujące paraliż miasta. Dżakarta jest jednym z najbardziej zaludnionych miast na świecie (ponad 10 mln osób) i co za tym idzie jednym z najbardziej zatłoczonych oraz zanieczyszczonych. Ponadto, niskie położenie nad poziomem morza stwarza wiele zagrożeń w obliczu globalnego ocieplenia. Według szacunków do 2050 roku aż 95% miasta znajdzie się pod wodą, jeżeli tempo zmian klimatycznych utrzyma się na tym samym poziomie.

31 sierpnia: premier Kambodży wezwał do likwidacji wszystkich działalności hazardowych w Internecie do końca roku. Zgodnie z oświadczeniem wydanym przez Radę Ministrów, premier Hun Sen wezwał rząd do zintensyfikowania działań mających na celu wyeliminowanie portali hazardowych w Kambodży do końca 2019 roku. Najprawdopodobniej jest to efekt nacisków chińskiego rządu, który wypowiedział wojnę grupom przestępczym zajmującym się prowadzeniem portali hazardowych w wielu państwach azjatyckich, takich jak Wietnam, Filipiny czy właśnie Kambodża.

KOMENTARZ:

Spór terytorialny na Morzu Południowochińskim wzbudza coraz większe zainteresowanie na arenie międzynarodowej. Mimo kolejnych deklaracji dotyczących postępów nad pracami w sprawie opracowania Kodeksu Postępowania na Morzu Południowochińskim cały czas dochodzi do incydentów, które mogą doprowadzić do destabilizacji regionu. W spór bezpośrednio zaangażowane są takie państwa jak Chiny, Tajwan, Wietnam, Malezja, Filipiny i Brunei, ale biorąc pod uwagę fakt, że przez Morze Południowochińskie przebiegają liczne szlaki transportu morskiego oraz w obliczu kolejnych badań potwierdzających bogate złoża surowców energetycznych na tym akwenie, coraz więcej państw wykazuje zwiększone zainteresowanie tym regionem. Należy do nich przede wszystkim zaliczyć Stany Zjednoczone, które realizują misje z udziałem okrętów marynarki wojennej i straży przybrzeżnej, mające na celu zagwarantowanie swobody żeglugi oraz nadzór aktywności chińskiej statków. Flota japońska również realizuje swoje patrole w tym regionie nie tylko żeby wesprzeć amerykańskie misje i interesy państw Azji Południowo-Wschodniej, ale także, żeby zabezpieczyć własne bezpieczeństwo na Morzu Wschodniowochińskim. Jeżeli chińska strategia na Morzu Południowochińskim odniesie zamierzony skutek, jakim jest wyegzekwowanie swoich roszczeń na podstawie tzw. linii dziewięciu kresek, podobne działania mogą zostać wykorzystane w przypadku sporu

chińsko-japońskiego o Wyspy Senkaku/Diaoyu. Od początku roku w pobliżu spornych terytoriów pojawiły się też okręty wojskowe pod banderą brytyjską, francuską i rosyjską, co świadczy o tym, że spór regionalny, którego przedmiotem są małe wyspy i rafy koralowe czy skały, stał się obiektem zainteresowania najbardziej wpływowych państw na świecie.

Pod pretekstem prac nad opracowaniem Kodeksu Postępowania i chęci negocjacji, Chiny od kilku lat konsekwentnie testują cierpliwość pozostałych aktorów zaangażowanych w spór terytorialny oraz państw trzecich (głównie USA), powoli budując swoją przewagę na Morzu Południowochińskim, poprzez usypywanie sztucznych wysp, na których budowana jest infrastruktura militarna oraz porty dla okrętów wojskowych, blokowanie dostępu rybakom do łowisk, czy też naruszanie wyłącznej strefy ekonomicznej innych państw bez ich zgody. Na szczególną uwagę zasługuje ostatnie wydarzenie z połowy lipca. Otóż chiński statek Haiyang Dizhi 8 obsługiwany przez państwową organizację badawczą - China Geological Survey, przeprowadził 12-dniowe badania w pobliżu spornych wysp w archipelagu Spratly, znajdujących się w wyłącznej strefie ekonomicznej Wietnamu. Załoga chińskiej jednostki prowadziła badania na obszarze, gdzie Wietnam przekazał licencję hiszpańskiej firmie Repsol na wydobycie surowców energetycznych. Została ona jednak zmuszona do zaprzestania swojej działalności pod wpływem chińskich nacisków w 2017 i 2018 roku. W trakcie wykonywania badań, statkowi Haiyang Dizhi 8 towarzyszyły trzy statki chińskiej straży przybrzeżnej, a cały proces był nadzorowany przez dziewięć wietnamskich jednostek. Z kolei kilka dni wcześniej doszło do innego incydentu, podczas którego chińska jednostka straży przybrzeżnej Haijing 35111 wykonywała niebezpieczne manewry w pobliżu wietnamskich statków obsługujących japońską platformę wiertniczą Hakuryu-5, dzierżawioną przez rosyjską firmę naftową Rosneft. Sprzeciw wietnamskiego ministerstwa spraw zagranicznych wobec chińskich działań spotkał się z wyważoną odpowiedzią Geng Shuanga, pełniącego funkcję rzecznika chińskiego ministerstwa spraw zagranicznych, który wezwał do poszanowania chińskiej jurysdykcji i suwerenności, a także do powstrzymania się od działań, mogących przyczynić do skomplikowania sytuacji na Morzu Południowochińskim. Oprócz tego przeprowadzono jeszcze 30 konsultacji między stronami na różnych szczeblach. Reakcja wietnamskiego rządu nie spotkała się z aprobatą wśród obywateli, którzy uznali ją za zbyt zachowawczą. Świadczy o tym chociażby apel wystosowany pod koniec lipca przez wietnamskie Stowarzyszenie Rybołówstwa czy protest członków organizacji No-U (nawiązanie do linii dziewięciu kresek w kształcie litery U) przed chińską ambasadą na początku sierpnia, które podkreśliło, że naruszanie przez chińskie statki wyłącznej strefy ekonomicznej Wietnamu nie jest do zaakceptowania i należy przedsięwziąć odpowiednie środki, żeby nie dochodziło do takich sytuacji w przyszłości. Zarówno apel wietnamskiego rządu jak i protesty społeczne nie odniosły większego skutku, ponieważ statek Haiyang Dizhi 8 po uzupełnieniu paliwa (w porcie na sztucznej wyspie kontrolowanej przez Chiny, do której roszczą sobie prawa Filipiny) powrócił na wietnamskie wody niespełna tydzień po ich opuszczeniu. O ile oburzenie Wietnamczyków było w pełni uzasadnione, to jednak trzeba zwrócić uwagę na fakt, iż szkodliwość chińskich działań była niewielka (oczywiście w perspek-

tywie krótkoterminowej, ponieważ konsekwentne powtarzanie tego rodzaju działań będzie utrzymywało chińską dominację), a statek badawczy był eskortowany przez statki straży przybrzeżnej, a więc marynarka wojenna nie naruszyła wietnamskich wód. Jest to idealny przykład na to, do jakiego stopnia Chińczycy opanowali działanie w tzw. szarej strefie¹, będącej metaforycznym stanem na granicy wojny i pokoju, przy wykorzystaniu statków straży przybrzeżnej i statków cywilnych/rybackich, obsługiwanych przez wyszkolonych marynarzy (często należących do Marynarki Wojennej Chińskiej Armii Ludowo-Wyzwoleńczej), do legitymizowania swoich działań, które w oczach międzynarodowych obserwatorów nie dają podstaw do bezpośredniej konfrontacji. Brak wykorzystania przez Chiny jednostek wojskowych sprawia, że użycie przez Wietnam marynarki wojennej do ochrony integralności swoich wód może zostać odebrane jako nieadekwatne. Podjęcie takich kroków nie tylko doprowadziłoby do eskalacji konfliktu, ale stałoby się idealnym argumentem dla Pekinu, żeby wykorzystać pełen potencjał swojej marynarki wojennej i lotnictwa. Chińskie działania na Morzu Południowochińskim można porównać do balansowania pomiędzy niegroźnymi operacjami, klasyfikowanymi jako incydenty/delikatne prowokacje (np. staranowanie filipińskiego kutra rybackiego albo badania w wyłącznej strefie ekonomicznej Wietnamu) z jednej strony, a coraz śmielszymi naruszeniami suwerenności innych państw (np. blokowanie dostępu filipińskich łodzi do wyspy Thitu, patrole chińskich okrętów wojskowych przez Cieśninę Mindoro) z drugiej. Korzystanie z różnych strategii umożliwia ich ewaluację i wykorzystywanie na większą skalę tych, które odnoszą największy skutek.

Nie należy zapominać, że podjęcie bardziej zdecydowanych działań wobec chińskiej ekspansji uniemożliwia ciągłe powoływanie się na opracowywanie Kodeksu Postępowania. Zwłaszcza w obliczu takich doniesień, jak te ze szczytu ministrów spraw zagranicznych ASEAN, który odbył się w Tajlandii pod koniec lipca. Oprócz przedstawicieli państw członkowskich ASEAN, wziął w nim udział również chiński minister spraw zagranicznych i jednocześnie Radca Stanu – Wang Yi, dzięki czemu był możliwy pierwszy odczyt szkicu Kodeksu Postępowania. Co prawda prace nad tym dokumentem rozpoczęto już w 2013 roku, bazując na Deklaracji Postępowania z 2002 roku, ale dopiero w ubiegłym roku weszono do intensyfikacji działań zespołów odpowiedzialnych za przygotowanie pierwszej wersji kodeksu. Ukończenie szkicu przed wcześniej wyznaczonym terminem z pewnością działa na korzyść Chin. Doniesienia ze szczytu w Bangkoku uwiarygodniły deklarację premiera Li Keqiang z listopada 2018 roku, kiedy podczas 21. Szczytu ASEAN-Chiny zapowiedział, że prace nad ostateczną wersją tego dokumentu powinny się zakończyć w ciągu trzech lat. Warto w tym momencie zwrócić uwagę na fakt, że państwem pełniącym rolę koordynatora w relacjach Chin ze Stowarzyszeniem Narodów Azji Południowo-Wschodniej od 2018 do 2021 roku (wtedy mają się zakończyć prace nad Kodeksem Postępowania) są Filipiny, na czele których stoi Rodrigo Duterte, który zasłynął z drastycznej zmiany kierunku polityki zagranicznej swojego państwa. W 1947 roku Filipiny i Stany

¹ Więcej na ten temat w raporcie *Deciphering Grey-Zone Operations in Maritime-Asia*: https://www.orfonline.org/wp-content/uploads/2018/08/ORF_SpecialReport_71_Grey-Zone_3N.pdf

Zjednoczone podpisały pierwszą umowę o charakterze militarnym (Military Bases Agreement), która dotyczyła tworzenie wspólnych baz militarnych (wygasła w 1992 roku). Największe znaczenie pod względem strategicznym ma traktat o wzajemnej obronie z 1951 roku (Mutual Defense Treaty). Jednak na tym nie poprzestano, dlatego w 1991 roku podpisane zostało porozumienie regulujące zasady obecności wojsk USA w tym kraju (Visiting Forces Agreement), a w 2014 zawarto umowę o współpracy obronnej (Enhanced Defense Cooperation Agreement). Przez cały ten okres Filipiny pełniły rolę jednego z największych sojuszników amerykańskich w regionie. Czego dowodem były wspólne manewry wojskowe i rotacyjna obecność amerykańskich żołnierzy w filipińskich bazach wojskowych. Wraz z wygranymi wyborami przez Rodrigo Duterte w maju 2016 roku i rozpoczęciu przez niego miesiąc później kontrowersyjnej kampanii przeciwko przestępczości narkotykowej w kraju (tysiące ofiar śmiertelnych, a ostatnio nawet decyzja ONZ o wszczęciu śledztwa w tej sprawie), relacje z Waszyngtonem uległy wyraźnemu pogorszeniu, głównie za sprawą zdecydowanej krytyki polityki wewnętrznej nowego prezydenta Filipin przez Baracka Obamę. Kluczowym skutkiem tej sytuacji było nowe otwarcie w relacjach Manila-Pekin. Prezydent Chin nie tylko udzielił pełnego poparcia dla działań wymierzonych w handlarzy narkotykami, ale gdy Amerykanie podjęli decyzję o wstrzymaniu dostaw uzbrojenia na Filipiny, to właśnie Chiny przekazały filipińskiej policji i żołnierzom potrzebną broń. Brak ingerencji Pekinu w wewnętrzne sprawy Filipin, a nawet udzielenie poparcia na arenie międzynarodowej mogło przyczynić się do podjęcia decyzji przez Rodrigo Duterte, aby nie wykorzystywać korzystnego orzeczenia Stałego Trybunału Arbitrażowego w Hadze z lipca 2016 roku do odrzucenia chińskich roszczeń do spornych terytoriów na Morzu Południowochińskich, wchodzących w skład wyłącznej strefy ekonomicznej państwa. Co prawda Chiny jeszcze przed rozpatrzeniem sprawy zapowiedziały, że nie uhonorują wyroku, ale gdyby filipiński rząd zaraz po wydaniu orzeczenia zwiększyłby naciski na Pekin, mogłoby to doprowadzić do większej mobilizacji wśród pozostałych państw zaangażowanych w spór terytorialny do oskarżenia Chin o pogwałcenie Konwencji z Montago². Kolejne wyroki odrzucające chińskie roszczenia na Morzu Południowochińskim oparte o argumenty historyczne z pewnością przyciągnęłyby większą uwagę na arenie międzynarodowej, co pozwoliłoby wyrzucić silniejszą presję na chińskim rządzie.

Pod koniec sierpnia Rodrigo Duterte odbył wizytę w Pekinie. Przed spotkaniami, rzecznik prezydenta Filipin zapowiedział, że podczas spotkania zostanie poruszona kwestia wyroku Stałego Trybunału Arbitrażowego w Hadze w kontekście ostatnich incydentów na filipińskich wodach z udziałem chińskich okrętów wojskowych oraz kutrów rybackich. Po trzech latach skarg filipińskiej opozycji politycznej i protestów obywateli wreszcie podjęto decyzję o użyciu korzystnego wyroku trybunału do negocjacji w sprawie sporu terytorialnego. Entuzjazm nie trwał długo, ponieważ zaraz po zakończeniu rozmów liderów obu państw poinformowano, że Xi Jinping odrzucił orzeczenie z lipca 2016 roku. Przekaz zo-

² Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza ONZ podpisana 10 grudnia 1982 w Montego Bay (United Nations Convention on the Law of the Sea; UNCLOS)

stał złagodzony doniesieniami o podpisaniu sześciu porozumień z zakresu edukacji, nauki i technologii oraz gospodarki, postępach nad opracowaniem Kodeksu Postępowania, a także planach wykonania kolejnego dużego kroku w stronę rozpoczęcia wspólnego wydobycia surowców energetycznych z dna Morza Południowochińskiego w stosunku 60-40 na korzyść Filipin.

Jedyny wniosek jaki nasuwa się po analizie ostatniej wizyty prezydenta Filipin w Chinach jest taki, że największy sukces odniósł sam Rodrigo Duterte. W ciągu trzech lat od wydania wyroku przez Stały Trybunał Arbitrażowy w Hadze, Chiny zdołały umocnić swoją pozycję w regionie za pośrednictwem sieci powiązań z poszczególnymi państwami za pośrednictwem projektów infrastrukturalnych, pożyczek, wsparcia ekonomicznego i dyplomatycznego, a także zwiększyć swoją obecność na Morzu Południowochińskim poprzez budowę sztucznych wysp oraz rozbudowę floty. Decyzja Xi Jinpinga nie powinna być zatem dla nikogo zaskoczeniem. Z kolei Rodrigo Duterte może teraz skupić się na realizacji swojej polityki wewnątrz kraju (co najważniejsze z poparciem z Pekinu), ponieważ będzie mógł odeprzeć zarzuty opozycji politycznej oskarżających go o uległość wobec Chin. Powołując się na orzeczenie trybunału w trakcie negocjacji z prezydentem Chin, odebrał jednocześnie swoim przeciwnikom główny argument, który wykorzystywali przeciwko niemu. Na pewno nie ucierpiały też na tym stosunki dwustronne między państwami, ponieważ spotkanie zostało zwieńczone podpisaniem szeregu umów, a Xi Jinping zadeklarował chęć jak najszybszego rozpoczęcia wspólnego wydobycia surowców.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

